

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ:
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ

здобувача: Пелих Анастасії Олександрівни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Степаненко О.І.

Робота допущена до захисту в Екзаменаційній комісії з
атестації здобувачів вищої освіти

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Коршикова Р.С.

Київ – 2023

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 111 сторінок. Основний текст роботи викладено на 72 сторінках друкованого тексту. Робота містить 24 таблиці, 7 рисунків, список використаних джерел з 52 найменувань, додатки.

"Облік та аналіз дебіторської заборгованості: методичні підходи і організація"

Об'єктом дослідження є система обліку дебіторської заборгованості господарюючого суб'єкта, порядок документування інформації про здійснені операції, аналітична оцінка її впливу на фінансовий стан підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку дебіторської заборгованості господарюючого суб'єкта; порядок здійснення розрахунків з покупцями та замовниками за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги), їх документування та відображення в обліку; побудова системи обліку розрахунків з різними дебіторами. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан підприємства та його економічний потенціал.

Мета дослідження. Розкрити особливості обліку дебіторської заборгованості підприємства: порядок здійснення розрахунків з покупцями та замовниками, розрахунків з різними дебіторами, дослідити порядок документального оформлення таких операцій та їх відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку. Провести аналітичне дослідження стану дебіторської заборгованості, оцінити її вплив на фінансовий стан підприємства, його економічний потенціал. Дослідити організаційні аспекти побудови обліку дебіторської заборгованості на базовому підприємстві, визначити напрямки їх удосконалення.

Завдання кваліфікаційної магістерської роботи:

- дослідити історичні та сучасні наукові підходи щодо трактування термінів "дебіторська заборгованість", "розрахунки з покупцями і замовниками", "розрахунки з різними дебіторами", "резерв сумнівних боргів";
- розкрити особливості визнання дебіторської заборгованості, її класифікацію, порядок оцінки для цілей бухгалтерського обліку;
- розглянути порядок відображення в обліку операцій за розрахунками з покупцями і замовниками, розкрити порядок їх документування;
- дослідити методи розрахунку резерву сумнівних боргів, порядок його відображення в обліку (в частині нарахування та використання), дослідити його вплив на величину дебіторської заборгованості;
- розкрити особливості обліку розрахунків з різними дебіторами: розрахунків за авансами виданими, з підзвітними особами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за нарахованими відсотками;
- розглянути процес формування інформації про дебіторську заборгованість в

обліковій політиці та фінансовій звітності підприємства;

- розкрити значення та завдання аналізу дебіторської заборгованості підприємства, охарактеризувати етапи його проведення;
- провести практичне аналітичне дослідження (за обліковими даними базового підприємства) стану дебіторської заборгованості та оцінити її вплив на фінансовий стан й економічний потенціал суб'єкта господарювання.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Досліджено сучасні наукові підходи до трактування категорій "дебіторська заборгованість", "розрахунки з покупцями", "резерв сумнівних боргів"; проаналізовано вітчизняний та міжнародний досвід щодо побудови системи обліку дебіторської заборгованості підприємства; обґрунтовано процес формування інформації про дебіторську заборгованість в обліковій політиці та фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

Практичними результатами проведеного дослідження є пропозиції щодо удосконалення організаційних аспектів бухгалтерського обліку Житлово-комунальної контори смт. Козин, а саме: розроблено Наказу про облікову політику та Робочого плану рахунків в частині обліку дебіторської заборгованості, обґрунтовано доцільність їх практичного використання.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2022 – 2023.

Рік захисту роботи – 2023.

Ключові слова: дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги), резерв сумнівних боргів, довгострокова дебіторська заборгованість, бухгалтерський облік, документування, розрахунки з покупцями і замовниками, аналіз, оцінка.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА	7
1.1. Дебіторська заборгованість в обліковій системі підприємства, її економічна сутність	7
1.2. Порядок визнання та оцінка дебіторської заборгованості, наукові й практичні підходи до її класифікації	13
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА	26
2.1. Процес документування та облік операцій за розрахунками з покупцями і замовниками	26
2.2. Облік резерву сумнівних боргів як елементу впливу на величину дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги)	32
2.3. Розрахунки з різними дебіторами, особливості їх обліку та документування	38
2.4. Дебіторська заборгованість в обліковій політиці та фінансовій звітності підприємства	48
Висновки до розділу 2	51
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА	53
3.1. Значення, завдання та етапи проведення аналізу дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання	53
3.2. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан та ділову активність підприємства	57
3.3. Оцінка ліквідності та платоспроможності, їх вплив на економічний потенціал підприємства	64
Висновки до розділу 3	68
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	78

ВСТУП

Актуальність теми. Кожне підприємство у процесі фінансового-господарської діяльності встановлює певні економічні взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання, у зв'язку з чим відбуваються певні господарські операції, які змушують підприємство погоджуватись на відстрочку платежів, і як результат з'являється дебіторська заборгованість. Тому, в сучасних умовах господарювання, дуже важливо встановити нормальні відносини з покупцями та замовниками. Актуальність даної теми полягає в тому, що дебіторська заборгованість як показник, є не тільки показником, що визначає рівень заборгованості, а й економічним явищем, що впливає на діяльність підприємства в цілому. У зв'язку з цим виникає необхідність обліково-аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю, встановлення основних факторів її збільшення та резервів її погашення.

Сучасні умови господарювання вимагають вирішення цілого ряду облікових проблем. Зокрема, це є теоретичні і методичні аспекти класифікації та відображення заборгованості в системі обліку, невизначеність обліку простроченої і безнадійної дебіторської заборгованості, аналіз заборгованості та автоматизація бухгалтерського обліку взаєморозрахунків. Тому питання врегулювання суб'єктами господарювання дебіторської заборгованості є однією з основних питань бухгалтерського обліку і для багатьох вчених-економістів є об'єктом їхнього наукового дослідження. Крім цього, з точки зору податкового обліку дана ділянка обліку має свої особливості, що вимагає більш детального вивчення даної теми.

Важливість проведення статистичного аналізу дебіторської заборгованості та процес його здійснення досить добре описується в науковій праці автора [41]. В ній розкрито актуальність проблеми проведення статистичного аналізу дебіторської заборгованості та методику його проведення.

Над проблемою розвитку теорії та практики бухгалтерського обліку та аналізу дебіторської заборгованості працювали багато вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, а саме: Білик М. Д. [1], Сопко В.В. [46], Верига Ю. А. [6], Степаненко О.І. [47], Бланк І. О. [2], Задорожний З.-М. В. [17], Федорченко О. Є. [49], Стоун Д. та Хітчінг К. [48], Хендріксен Е.Є. та Ван Бреда М.Ф. [50].

Мета дослідження полягає у розкритті особливості обліку дебіторської заборгованості підприємства: порядок здійснення розрахунків з покупцями та замовниками, розрахунків з різними дебіторами, дослідити порядок документального оформлення таких операцій та їх відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку, проведенні аналітичного дослідження стану дебіторської заборгованості, оцінці її впливу на фінансовий стан підприємства, його економічний потенціал, дослідженні організаційних аспектів побудови обліку дебіторської заборгованості на базовому підприємстві, визначенні напрямків їх удосконалення.

Виходячи з мети дослідження сформульовано такі **завдання дослідження**:

- дослідити історичні та сучасні наукові підходи щодо трактування термінів "дебіторська заборгованість", "розрахунки з покупцями і замовниками", "розрахунки з різними дебіторами", "резерв сумнівних боргів";
- розкрити особливості визнання дебіторської заборгованості, її класифікацію, порядок оцінки для цілей бухгалтерського обліку;
- розглянути порядок відображення в обліку операцій за розрахунками з покупцями і замовниками, розкрити порядок їх документування;
- дослідити методи розрахунку резерву сумнівних боргів, порядок його відображення в обліку (в частині нарахування та використання), дослідити його вплив на величину дебіторської заборгованості;
- розкрити особливості обліку розрахунків з різними дебіторами: розрахунків за авансами виданими, з підзвітними особами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за нарахованими відсотками;
- розглянути процес формування інформації про дебіторську заборгованість в

обліковій політиці та фінансовій звітності підприємства;

- розкрити значення та завдання аналізу дебіторської заборгованості підприємства, охарактеризувати етапи його проведення;

- провести практичне аналітичне дослідження (за обліковими даними базового підприємства) стану дебіторської заборгованості та оцінити її вплив на фінансовий стан й економічний потенціал суб'єкта господарювання.

Об'єктом дослідження є система обліку дебіторської заборгованості господарюючого суб'єкта, порядок документування інформації про здійснені операції, аналітична оцінка її впливу на фінансовий стан підприємства.

Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні аспекти обліку дебіторської заборгованості господарюючого суб'єкта; порядок здійснення розрахунків з покупцями та замовниками за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги), їх документування та відображення в обліку; побудова системи обліку розрахунків з різними дебіторами. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан підприємства та його економічний потенціал.

Методи дослідження. За основу виконаного дослідження було взято *діалектичний підхід* – для вивчення дебіторської заборгованості як економічної та обліково-аналітичної категорії.

Визначальними у вирішенні поставлених завдань були застосовані такі загальнонаукові методи: *абстрактно-логічний метод* – застосовано при визначенні сутності дебіторської заборгованості, визначенні їх класифікаційних ознак; *методи спостереження, порівняння та систематизації* – дослідження процесу організації обліку виникнення, сплати або списання дебіторської заборгованості, документальне оформлення всіх операцій стосовно дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги; *асоціацій та аналогій* – при розгляді методики синтетичного та аналітичного обліку дебіторської заборгованості; *методи індукції, дедукції, синтезу, аналізу* – для вивчення загальних тенденцій розвитку обліку дебіторської заборгованості.

Практичні результати дослідження:

1) при вивченні організаційних аспектів обліку дебіторської заборгованості було обґрунтовано пропозиції щодо їх удосконалення шляхом розробки Наказу про облікову політику в частині обліку дебіторської заборгованості. Це сприятиме забезпеченню максимальної ефективності облікових процедур на базовому підприємстві, та відзначатиметься більш повною реалізацією інформаційної, аналітичної та контрольної функції;

2) конкретизовано порядок формування облікових даних в системі рахунків бухгалтерського обліку шляхом здійснення деталізації інформації про дебіторську заборгованість в межах аналітичного обліку за строковістю погашення. Такий підхід надасть можливість оцінити її вплив на фінансовий стан підприємства, дозволить спроектувати інформаційні потоки, підвищить об'єктивність прийняття управлінських рішень.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені практичні рекомендації щодо удосконалення організації і методики обліку дебіторської заборгованості, які прийняті до впровадження в ЖКК смт. Козин.

Апробація результатів дослідження. Основні результати проведеного дослідження були апробовані шляхом публікації тез в матеріалах наукової конференції "Інноваційні ідеї та проекти для економічного відродження України" (м. Київ, 2022 рік) на тему: "Статистичний аналіз дебіторської заборгованості житлово-комунального господарства" [41].

Публікації. Основні положення кваліфікаційної магістерської роботи опубліковано в матеріалах 1 конференції загальним обсягом 0,2 д.а.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи, які регламентують ведення бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій: підручники, навчальні посібники з обліку та аналізу, обліково-аналітична інформація ЖКК смт. Козин.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА

1.1. Дебіторська заборгованість в обліковій системі підприємства, її економічна сутність

На сьогоднішній день кожна підприємницька діяльність стикається з проблемою дефіциту грошових активів і неплатоспроможністю своїх контрагентів. Як результат між суб'єктами економіки складаються такі взаєморозрахункові відносини, які несуть в собі необхідність укладання договорів купівлі-продажу. Це є важливою основою зобов'язань, в тому числі і дебіторської заборгованості.

Для ефективної діяльності кожного підприємства необхідно встановлювати такі господарські відносини з покупцями та постачальниками, завдяки яким забезпечується безперервне постачання виробництва. Однак, сучасна конкуренція вимагає від підприємств гнучкості і змушує погоджуватися на відстрочку платежів, у результаті чого з'являється дебіторська заборгованість.

Важливо пам'ятати, що дебіторська заборгованість є не лише індикатором, що визначає рівень заборгованості, а й економічним явищем, що впливає на діяльність суб'єкта господарювання в цілому [47, с. 135].

У період економічної кризи часто буває так, що компанії з певних причин не можуть стягнути борги з контрагентів. Їхня низька платоспроможність призводить до значного зростання дебіторської заборгованості, що, в свою чергу, призводить до погіршення фінансового стану підприємства, втрати інвестиційної привабливості, а інколи навіть до банкрутства. Тому, проблема ефективного управління дебіторською заборгованістю є надважливою. При цьому необхідним етапом

формування стратегії управління дебіторською заборгованістю є вивчення сутності таких поняття, як «дебіторська заборгованість», «розрахунки з покупцями і замовниками», «розрахунки з різними дебіторами», «резерв сумнівних боргів».

Згідно з Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО) 10 «Дебіторська заборгованість» є сумою заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. А дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [34].

НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» трактує поняття дебіторської заборгованості як один із видів фінансових активів і визначається як контракт, що надає право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства [35].

Міжнародні (стандарти) бухгалтерського обліку (далі - М(С)БО) 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» вважає дебіторську заборгованість як похідну фінансових активів з фіксованими платежами, що підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку [31].

Питання обліку розрахунків з дебіторами розглядали багато вчених-економістів. Вагомий внесок зробили Білик М.Д., Сопко В.В., Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С., Смовженко Т.С, Бланк І.О., Кужельний М.В., Федорченко О.Є., Стоун Д. та Хітчінг К., Боді З. та Мертон Р.К. Дослідження всіх цих авторів дають зрозуміти, що ті самі поняття можуть трактуватися по-різному. Це спричинено великим розмаїттям поглядів вчених на питання визначення дебіторської заборгованості.

Так, наприклад, відомі зарубіжні вчені Стоун Д. та Хітчінг К. розглядають дебіторську заборгованість як «рахунки до отримання», а дебіторів – особами, що повинні повернути кошти за товари і послуги, які вже одержані, проте не сплачені ними [48, с. 125].

Професори вищих навчальних закладів, один з них це – Білик М.Д. під дебіторською заборгованістю розуміє матеріальні ресурси, які не оплачені контрагентами, або кошти, які вилучені у підприємства, а також розрізняє поняття «зобов'язання» і «борг», але разом з тим дає визначення боргу як зобов'язання особи перед іншою особою [1, с. 95].

Сопко В.В., визначає дебіторську заборгованість як пряме надходження грошових коштів у майбутньому в результаті її погашення дебіторами або одержання грошей на банківський рахунок від здійснення факторингової операції [46, с. 119].

А ось автори Загородній А.Г., Партин Г.О., Пилипенко Л.М. дають визначення заборгованості як суми фінансових зобов'язань чи грошового боргу, які підлягають погашенню [16, с. 28].

Також дебіторською заборгованістю вважають права (вимоги), що належать продавцеві (постачальникові) як кредиторів з невиконаних покупцем (одержувачем) грошових зобов'язань щодо оплати фактично поставлених за договором товарів, виконаних робіт або наданих послуг [49, с. 61].

Дебіторську заборгованість як форму відкритого кредиту визначають Крайник О.П., Клепнікова З.В. Поняття «кредит» тісно пов'язане з поняттям дебіторської заборгованості, але ототожнювати їх не слід. Товарний (комерційний) кредит варто розглядати як передумову виникнення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги [22, с. 124].

Важливо зазначити, що поняття «зобов'язання» тісно пов'язане з поняттями «розрахунки» і «заборгованість». Тому при дослідженні терміну «розрахунки» у авторів виникають певні дискусії, які можна поділити на три основні позиції. Перша з цих позицій зазначає, що розрахунки – це система взаємовідносин. Вчені, що притримуються другої позиції вважають розрахунки безпосередньо взаємовідносинами між суб'єктами господарювання. Третя група вчених лише пояснює економічну сутність розрахунків без наведення їх визначення.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій зазначає, що «розрахунки з покупцями і замовниками» – це розрахунки з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем, а також узагальнюється інформація про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи. А ось «розрахунки з різними дебіторами» – це розрахунки за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за авансами виданими, нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членів кредитних спілок та за іншими операціями [19].

Слід зазначити, що закордонні та вітчизняні вчені визначають термін «дебіторська заборгованість» по-різному, одні розуміють її як борг, інші – як фінансові зобов'язання, відстрочений кредит, неоплачені матеріальні ресурси. Тлумачення даного поняття різними науковцями зазначено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Дослідження економічного змісту дебіторської заборгованості

Автор/джерело	Визначення
1	2
НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [34]	Дебіторська заборгованість – це суми заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.
НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [35]	Дебіторської заборгованості – це один із видів фінансових активів і визначається як контракт, що надає право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства.
М(С)БО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [31]	Дебіторська заборгованість – це похідна фінансових активів з фіксованими платежами, що підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку.
Стоун Д., Хітчинг К. [48]	Дебіторська заборгованість – це сума боргів, які винні підприємству юридичні або фізичні особи та які виникли у результаті господарських взаємовідносин з ними.
Боді З., Мертон Р.К. [3]	Дебіторська заборгованість – це та сума, яку покупці продукції повинні виплатити корпорації (підприємству).
Білик М.Д. [1]	Дебіторська заборгованість – це матеріальні ресурси, які не оплачені контрагентами, або кошти, які вилучені у підприємства, а також розрізняє поняття «зобов'язання» і «борг», але разом з тим дає визначення боргу як зобов'язання особи перед іншою особою.

Продовження таблиці 1.1

1	2
Сопко В.В. [46]	Дебіторська заборгованість – це пряме надходження грошових коштів у майбутньому в результаті її погашення дебіторами або одержання грошей на банківський рахунок від здійснення факторингової операції.
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. [16]	Дебіторська заборгованість – це сума фінансових зобов'язань чи грошового боргу, які підлягають погашенню.
Бланк І.О. [2]	Дебіторська заборгованість – це сума заборгованості на користь підприємства за наданий ним комерційний кредит, споживчий кредит, а також за попередню оплату продукції, що купується.
Кужельний М.В. [24]	Дебіторська заборгованість – права на повернення боргу.
Федорченко О.Є. [49]	Дебіторська заборгованість – це права (вимоги), що належать продавцеві (постачальникові) як кредиторів з невиконаних покупцем (одержувачем) грошових зобов'язань щодо оплати фактично поставлених за договором товарів, виконаних робіт або наданих послуг.
Крайник О.П., Клепнікова З.В. [22]	Дебіторська заборгованість – форма відстрочки платежу – відкритий кредит, угода, яка передбачає виконання послуг замовником або реалізації продукції покупцю з відстрочкою оплати за них.

Джерело: Узагальнено автором відповідно до джерел [1-3, 16, 22, 24, 31-35, 46, 48-49]

Сума дебіторської заборгованості належить до активів підприємства, тобто формує його майно, за умови існування ймовірності отримання підприємством майбутніх економічних вигід та можливості достовірного визначення її суми. Виникнення дебіторської заборгованості є нормальним явищем процесу господарювання підприємства, і кожен господарюючий суб'єкт зацікавлений в оптимізації її обсягу. Скорочення дебіторської заборгованості показує, що підприємство приймає міри щодо утримання, а ріст – означає ослаблення фінансової роботи і зростання безнадійної заборгованості.

З метою оцінки можливих втрат внаслідок безнадійної заборгованості відповідно до принципу обачності, який означає, що активи й доходи не повинні бути завищені, а зобов'язання і витрати - занижені, НП(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість" передбачає нарахування у кінці звітного періоду резерву сумнівних боргів.

Резерв сумнівних боргів – це сума, на яку зменшена вартість величини

дебіторської заборгованості в балансі та визнані у зв'язку з цим витрати [34].

Дослідник Осадча Г.Г. зазначає, що резерв сумнівних боргів – це можливість для підприємства збільшити кількість клієнтів, залучаючи до співпраці нових (ще не перевірених) покупців, що у свою чергу дозволить розширити ринок збуту та збільшити доходи від реалізації продукції. Звісно, дебітори можуть і не повернути частину заборгованості, проте цей ризик незначний, порівнюючи з отриманими вигодами [38, с. 169].

Вчений-економіст Карбовник А.М. у своїх дослідження розглядає резерв сумнівних боргів як резервування майбутніх фінансовий результатів. І зазначає, що резервування майбутніх фінансовий результатів – це наслідок необхідності забезпечити постійну та безперервну роботу підприємства навіть у разі виникнення екстремальних ситуацій [20, с. 94].

Отже, узагальнюючи результати проведеного аналізу досліджень вчених-економістів щодо трактування терміну «дебіторська заборгованість» можемо зробити висновок про те, що під дебіторською заборгованістю науковці розуміють показник фінансового стану підприємства, що вказує на суму заборгованості на користь підприємства на певний термін за наданий комерційний та споживчий кредит покупцям, а також як суму авансу для постачальників, щодо яких у підприємства з'являється майнове документально підтверджене право вимоги оплати боргу.

1.2. Порядок визнання та оцінка дебіторської заборгованості, наукові й практичні підходи до їх класифікації

Важливою складовою організації обліку дебіторської заборгованості є її класифікація, за допомогою якого забезпечується систематизація та групування інформації про заборгованість у різних обліково-аналітичних категоріях, що відповідає на питання оперативного та стратегічного управління.

Дослідження класифікації дебіторської заборгованості допомагає віднайти нові критерії для її групування, завдяки чому вдосконалюється забезпечення прийняття управлінських рішень. Чим більше ознак класифікації зазначено, тим більша ймовірність всебічно пізнати об'єкт, в нашому випадку мова йде про дебіторську заборгованість.

Обґрунтована класифікація дебіторської заборгованості впливає на фінансову стійкість підприємства, базу оподаткування, виконання плану доходів та витрат і, як наслідок, на досягнення стратегічних цілей його розвитку в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності, прибутковості господарської діяльності. [10, с. 3]

В бухгалтерському обліку розглядають дві основні ознаки при класифікації дебіторської заборгованості:

- *термін погашення* (строк, який залишився до погашення заборгованості від дати балансу);
- *зв'язок з нормальним операційним циклом*.

За цими двома критеріями виділяють довгострокову та поточну дебіторську заборгованість (рис. 1.1).

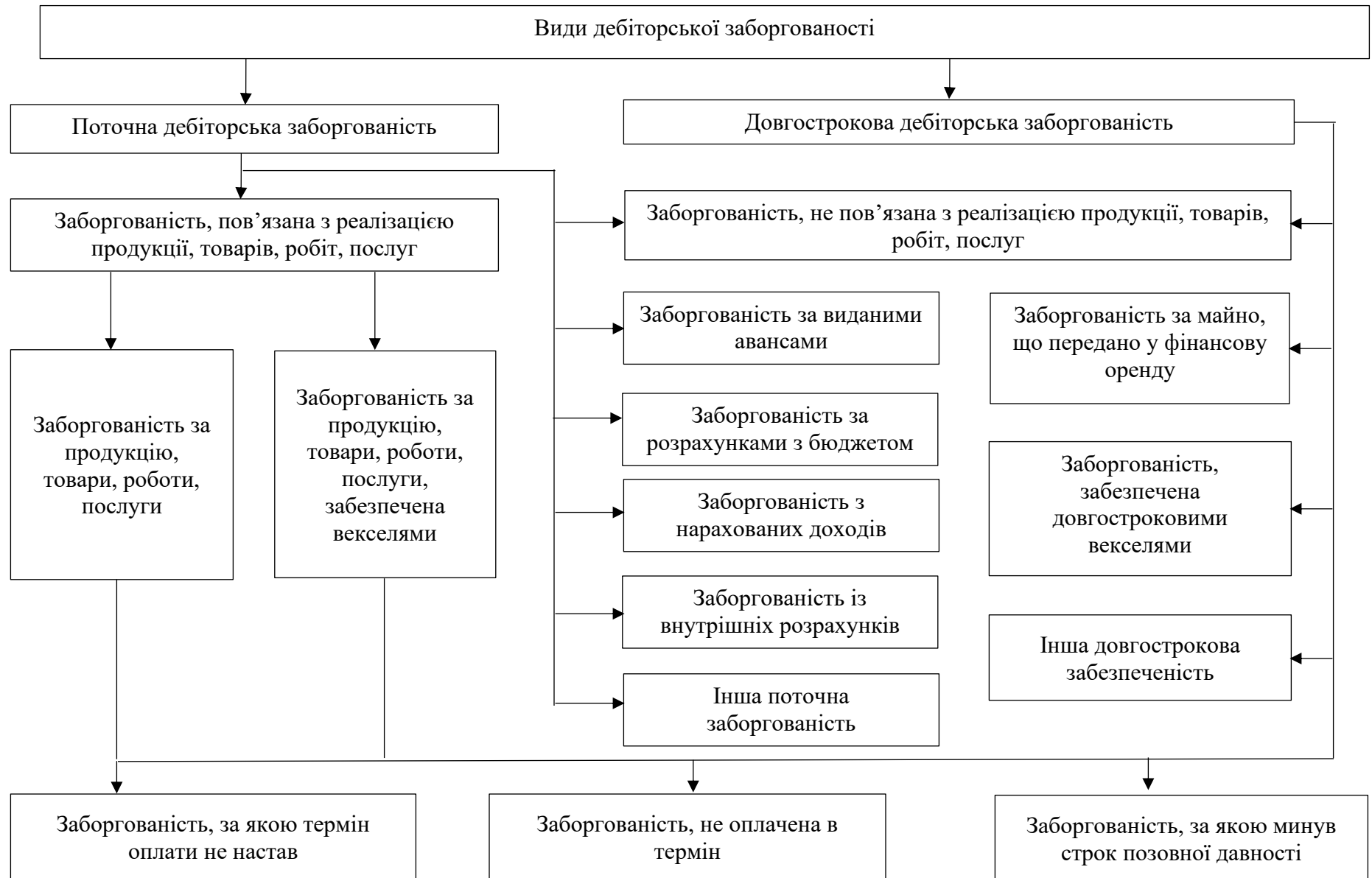

Рисунок 1.1 – Класифікація дебіторської заборгованості

Джерело: побудовано автором на основі[4 та 15]

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу [34]. До цього виду дебіторської заборгованості відносять таку заборгованість, що була утворена через інвестиційну та/або фінансову діяльність підприємства, а також внаслідок надзвичайних подій.

При тому, визначення нормального операційного циклу в стандартах не зазначено. Однак, аналізуючи визначення операційного циклу, можна зробити висновок, що це операційний цикл в звичайних умовах діяльності. Зазвичай, операційний цикл не перевищує 12 місяців, але за деякими видами діяльності він може тривати більше року [7, с. 132].

У разі, якщо дебіторська заборгованість виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу вона відноситься до *поточної дебіторської заборгованості*. Отже, поточною дебіторська заборгованість визнається, якщо виникає в ході нормального операційного циклу незалежно від строку її погашення, та заборгованість, що не виникає в ході нормального операційного циклу, але строк її оплати не перевищує один рік.

Залежно від своєчасності погашення дебіторську заборгованість поділяють на:

- *нормальну* - дебіторську заборгованість, термін оплати якої не настав;
- *прострочену* - дебіторську заборгованість, не оплачену в термін;
- *безнадійну* - дебіторську заборгованість, за якою минув строк позовної давності [15, с. 257].

Також існує класифікація дебіторської заборгованості за об'єктами щодо яких вона виникла:

- *дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги* – це заборгованість покупців і замовників за реалізовані їм продукцію, товари, наданні послуги, виконані роботи;

– *дебіторська заборгованість за розрахунками* – це заборгованість, що характеризує інші види розрахунків підприємства з різними дебіторами.

В свою чергу дебіторська заборгованість за розрахункам поділяється на:

– дебіторську заборгованість за розрахунками *за виданими авансами* іншим підприємствам у рахунок наступних платежів;

– дебіторську заборгованість за розрахунками *з бюджетом*, що виникає у зв'язку з відшкодуванням або переплатою за податками, зборами та іншими обов'язковими платежами;

– дебіторську заборгованість за розрахунками *з підзвітними особами* за виданими авансами на відрядження або господарські потреби підприємства;

– дебіторську заборгованість за розрахунками *з нарахованих доходів* у вигляді дивідендів, процентів, роялті, що підлягають надходженню;

– дебіторську заборгованість за розрахунками *за відшкодуванням завданих збитків* підприємству працівниками у результаті нестач і втрат від псування цінностей;

– дебіторську заборгованість за розрахунками *за претензіями*, пред'явленими контрагентам, а також за пред'явленими їм та визнаними штрафами, пенєю;

– дебіторську заборгованість *із внутрішніх розрахунків*, що виникає між пов'язаними сторонами або внаслідок внутрішньогосподарських взаємовідносин між підприємствами;

– дебіторську заборгованість за розрахунками *з іншими дебіторами*.

Залежно від характеру господарських операцій дебіторську заборгованість поділяють на:

– дебіторську заборгованість *за товарними операціями* – виникає у результаті реалізації продукції, товарів, робіт, послуг покупцям і замовникам або внаслідок видачі авансів іншим підприємствам та підзвітним особам;

– дебіторську заборгованість *за нетоварними операціями* – виникає у результаті

господарських операцій, не пов'язаних з купівлею-продажем товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг.

За видом оплати дебіторську заборгованість класифікують:

– *негрошова дебіторська заборгованість* – заборгованість, що виникла у результаті бартерних операцій і погашення якої здійснюється шляхом взаємозаліку заборгованості з контрагентом;

– *грошова дебіторська заборгованість* – заборгованість, яка погашається за рахунок грошових коштів у готівковій або безготівковій формі.

При визначенні сумнівності заборгованості важливого значення набуває класифікація дебіторської заборгованості за забезпеченістю:

– *забезпечену векселями;*

– *незабезпечену векселями.*

Для більш ефективного управління дебіторською заборгованістю прийнято також її класифікувати за територіальним розміщенням дебіторів:

– *заборгованість за розрахунками з вітчизняними контрагентами;*

– *заборгованість за розрахунками із зарубіжними контрагентами.*

Досліджуючи наукові підходи класифікації дебіторської заборгованості, можна дійти до висновку, що кожний автор розкриває її по різному.

Так, наприклад, науковець Білик М.Д. пропонує класифікувати дебіторську заборгованість за ліквідністю на *довгострокову* і *короткострокову* залежно від терміну оплати. [1, с. 39] А ось Мальков Т.М. вважає, що дебіторська заборгованість немає обмежень строком в розділі короткострокових активів [26, с. 161].

Кобилянська О.І. вважає, що доречним є класифікація дебіторської заборгованості за двома ознаками:

1. За причинами виникнення:

– *виправдана* – заборгованість, строк погашення якої ще не настав або становить менше ніж один місяць і яка пов'язана з нормальним строком документообігу;

– *невиправдана* – прострочена заборгованість або/та заборгованість, яка пов’язана з помилками в оформленні розрахункових документів, з порушенням умов договору.

2. За ступенем ймовірності погашення:

– *сумнівна* – заборгованість стосовно погашення якої у підприємства немає впевненості;

– *безнадійна* – заборгованість стосовно якої підприємство впевнене в неможливості її оплати та щодо якої минув термін позовної давності;

– *нормальна* – заборгованість стосовно якої підприємство впевнене у її погашенні [21, с. 248]. Якісні характеристики сумнівної та безнадійної заборгованості наведено в додатку А.

Насправді існує багато підходів до класифікації дебіторської заборгованості, але так чи інакше всі вони відштовхуються від чинного законодавства. В додатку Б наведена узагальнююча класифікація дебіторської заборгованості для потреб бухгалтерського обліку. НП(С)БО 10 трактує, що дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод від боржників та може бути достовірно визначена її сума [34]. Існує дві умови при яких дебіторська заборгованість визнається активом в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності:

1) існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод, пов’язаних з дебіторською заборгованістю;

2) сума дебіторської заборгованості може бути достовірно визначена.

Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг та обліковується за первісною вартістю, а в балансі відображається за чистою вартістю реалізації (Додаток В.1). Підходи до оцінки поточної дебіторської заборгованості вітчизняної та зарубіжної системи обліку представлено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Оцінка поточної дебіторської заборгованості: вітчизняний та зарубіжний підходи

Дата визнання	Вітчизняний досвід	Зарубіжний досвід
На дату виникнення	за первісною вартістю	<i>Валовий метод</i> – за сумою виставленого рахунку. <i>Чистий метод</i> – за сумою, зменшеною на величину знижки.
На дату складання балансу	за первісною вартістю за чистою вартістю реалізації	<i>Валовий метод</i> – за сумою, скоригованою на знижку. <i>Чистий метод</i> – за сумою, скоригованою на знижку.
На дату погашення	---	<i>Валовий метод</i> – з урахуванням знижки (за умови оплати в період дії знижки) <i>Чистий метод</i> – з урахуванням знижки (за умови оплати в період дії знижки) та знижка, не отримана покупцем, трактується як "штраф" (за умови оплати пізніше періоду дії знижки)

Джерело: згруповано за інформацією [5,31,та 34]

Таким чином, для визнання такої дебіторської заборгованості необхідним є дотримання наведених нижче критеріїв визнання доходу від реалізації, визначених НП(С)БО 15 «Дохід»:

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію, товари, роботи, послуги;
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією, товарами, роботами, послугами;
- сума доходу може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що у результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені [36].

Дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг так само як і дебіторська заборгованість визнається в договорі купівлі-продажу, і ця сума оцінюється за справедливою вартістю отриманої або компенсації, що підлягає отриманню.

НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» зазначає, що справедлива вартість – це сума, за якою можна продати актив або погасити зобов'язання за звичайних умов на

певну дату [37].

Найчастіше в практиці отримана виручка підприємством від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг обчислюється за номінальною сумою компенсації, яка отримана або підлягає отриманню і не має істотної різниці з її справедливою вартістю.

Таким чином, первісна вартість дебіторської заборгованості за реалізовану продукцію досить наближена до її справедливої вартості, а різниця між ними є незначною. Разом з тим в деяких випадках сума доходу може не відповідати справедливій вартості проданої продукції, оскільки при реалізації продукції, товару, робіт, послуг зі знижкою з обсягу або з торговою знижкою дохід буде визначатися за найменшою сумою, і ця сума може бути меншою за справедливую вартість. Також важливо пам'ятати, що дохід може зменшуватися при поверненні товару від покупців на суму покупки.

Відповідно, первісна вартість дебіторської заборгованості в системі розрахунків із покупцями за продану продукцію, товари, роботи, послуги залежить від:

- надання покупцеві торговельної знижки або знижки за оплату в строк до дати реалізації;
- надання покупцеві знижок після реалізації;
- повернення товару від покупців;
- періоду часу з дати відвантаження продукції до дати отримання оплати.

Торгову знижку, як правило, вказують у відсотках від базисної ціни. В такому разі дебіторську заборгованість визнають за вирахуванням знижок, а розрахункові документи виписуються за чистою вартістю реалізації (за вирахуванням торгової знижки або знижки з обсягу). При цьому знижки не будуть відображатися на рахунках бухгалтерського обліку, а тільки зменшують первісну вартість дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги.

Знижки за оплату в строк – це процентні знижки, які застосовуються залежно від строку сплати. Зазвичай знижки такого типу використовуються для того, щоб покупці сплачували за отриманий товар вчасно.

Якщо платіж за реалізовану продукцію відстрочено і при цьому виникає різниця між справедливою вартістю дебіторської заборгованості та номінальною сумою грошових коштів та їх еквівалентів, що оплачуються за отриману продукцію, товари, роботи, послуги, то така різниця визнається як нарахований дохід (проценти) протягом періоду нарахування. Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, визнається короткостроковою дебіторською заборгованістю на ту саму дату.

В практиці бухгалтерського обліку зарубіжних країн існує два методи відображення торгівельних знижок:

1. *Валовий метод* передбачає відображення сум продажу та дебіторську заборгованість загальною сумою рахунку (без знижок). Знижки відображаються лише в тому випадку, коли здійснюється оплата, протягом періоду дії знижки і записуються на контррахунку до рахунку продажу, який в кінці року відображається в Звіті про прибутки та збитки як коригувальна стаття до загальної величини виручки від реалізації. А ось для надання інформації про суми повернених товарів або інших наданих знижок існує інша коригувальна стаття, яка також має дебетове сальдо.

2. *Чистий метод* передбачає, що знижка, яка не була отримана покупцем, визнається як “штраф”, який має бути сплачений за придбання товару в кредит.

У вітчизняній практиці бухгалтерського обліку застосовується декілька видів оцінок дебіторської заборгованості (рис. 1.2).

Теперішня дисконтована вартість майбутніх платежів, що очікуються для погашення цієї заборгованості використовується орендодавцями для відображення платежів за договорами фінансової оренди. Тобто згідно цієї оцінки сума майбутніх платежів, що очікуються для погашення заборгованості, повинна відображатися у розмірі чистої інвестиції в оренду, яка дорівнює загальній сумі мінімальних орендних платежів і непокритої ліквідаційної вартості за вирахуванням незаробленого фінансового доходу. Така оцінка досить широко застосовується у міжнародній практиці.

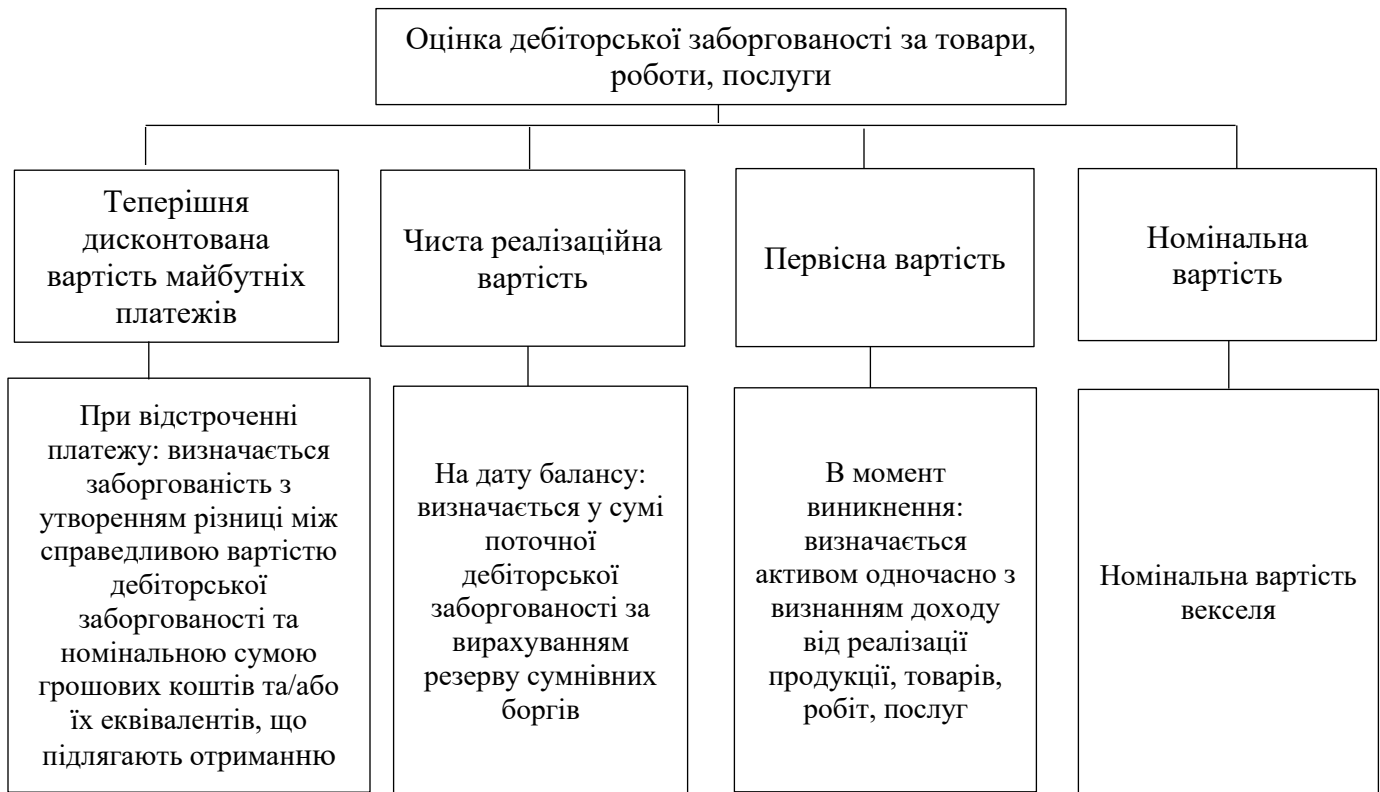

Рисунок 1.2 – Види оцінок сум дебіторської заборгованості

Джерело: побудовано автором на основі [34]

Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються відсотки, оцінюється за теперішньою вартістю. Порядок визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу) оцінюється за *чистою вартістю реалізації*.

Для збільшення обсягів реалізації сучасна конкуренція вимагає від підприємства йти на певні ризики, реалізуючи свою продукцію і не отримуючи оплату одразу. По іншому можна це трактувати як надання покупцеві комерційного кредиту. За таких умов ймовірність несплати боргу завжди залишається. При цьому в момент реалізації продукції, товару, робіт, послуг відповідно до принципу нарахування в бухгалтерському обліку підприємство зобов'язане визнати дохід від реалізації. У дохід включається також заборгованість, яка ймовірно ніколи не буде оплачена. Як

результат реальний дохід підприємства завищений на суму боргів, а отже при визнанні виручки від реалізації її потрібно зменшити на цю суму. Для визначення чистої вартості реалізації на дату балансу необхідно розрахувати резерв сумнівних боргів.

Відповідно до НП(С)БО 10 величину сумнівних боргів можна обчислювати трьома методами :

- 1) виходячи з платоспроможності кожного конкретного боржника;
- 2) на основі класифікації дебіторської заборгованості;
- 3) виходячи з питомої ваги безнадійної заборгованості в чистій виручці від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати.

Незалежно від методу, резерв сумнівної заборгованості визначається як добуток суми поточної дебіторської заборгованості і коефіцієнта сумнівності. Єдине що розрізняє ці методи – це сума претензій, яка враховується при обчисленні, і спосіб визначення сумнівних коефіцієнтів.

Підприємство самостійно встановлює коефіцієнт сумнівності при визначенні своєї облікової політики, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні роки. Як правило, значення цього коефіцієнта зростає разом зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості. Можливі ситуації, коли коефіцієнт сумнівності застосовується і до боргів, за якими термін оплати ще не настав, якщо це обґрунтовано. Якщо на підприємстві не передбачено створення резерву сумнівних боргів, то дебіторська заборгованість, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

Оцінка за *первісною вартістю* застосовується для всіх видів довгострокової і поточної дебіторської заборгованості, які не є заборгованістю за продукцію, товари, роботи чи послуги, або очікуваними платежами за договорами фінансової оренди. Для цих видів заборгованості резерв сумнівних боргів не створюється. За *номінальною вартістю* відображається дебіторська заборгованість, яка забезпечена вексями.

В додатку В.2 проілюстровано вітчизняний та міжнародний досвід використання

облікових оцінок в практичній діяльності господарюючих суб'єктів.

Наведений порядок визнання, оцінки та розгорнутої класифікації дебіторської заборгованості дозволить підприємству ефективно організувати її облік, а також збільшити інформаційну базу для прийняття управлінських рішень. При цьому, класифікація дебіторської заборгованості, як елемент наукового пізнання та практичного упорядкування об'єктів обліку, має відповідати стандартам обліку. Це дозволить створити ефективну систему контролю за рівнем дебіторської заборгованості, надасть можливість планувати операції з реалізації товарів, продукції, робіт та послуг, а також організовувати договірні відносини без їх порушення.

Проведене теоретичне дослідження дало можливість стверджувати, що основними завданнями бухгалтера в роботі з дебіторською заборгованістю є своєчасне і повне виявлення боржників підприємства. При цьому бухгалтерська служба суб'єкта господарювання повинна достовірно відображати дебіторську заборгованість в системі рахунків бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Також значна увага має приділятися обліку в частині погашення боргів, дотримання правил списання безнадійної дебіторської заборгованості. При цьому оцінка, визнання та класифікації є основними елементами, та дають підґрунтя для наступних облікових дій. Дотримання в практичній діяльності законодавчих, нормативно-правових вимог в частині визнання, оцінки й класифікації дебіторської заборгованості, дає можливість менеджерам підприємства розширювати інформаційні можливості при прийнятті управлінських рішень та є основою для побудови облікової політики суб'єкта господарювання.

Висновки до розділу 1

Дебіторська заборгованість займає важливе місце в системі обліку на підприємстві. Дебіторська заборгованість є індикатором, що визначає рівень заборгованості, а також являється економічним явищем, що впливає на діяльність суб'єкта господарювання в цілому.

1. Досліджено історичні та наукові підходи щодо трактування терміну дебіторська заборгованість, що допомогло визначити її економічну суть, а саме: дебіторська заборгованість – це актив, який несе в собі певні вимоги до фізичних та юридичних осіб з оплати боргу за отриману продукцію, товар, роботи, послуги, базуючись на договір купівлі-продажу між підприємством та покупцем. Дане трактування розкриває економічний зміст дебіторської заборгованості зі сторони обліку (актив) та визначає причини її виникнення (умови договору).

2. Проаналізовано велику кількість підходів до розгорнутої класифікації дебіторської заборгованості. Класифікація дає змогу згрупувати дебіторську заборгованість за строками її погашення, за об'єктами, за формою розрахунків та цільовими групами боржників. Все це дозволяє вдосконалювати забезпечення прийняття управлінських рішень.

3. Розглянуто питання оцінки та визнання дебіторської заборгованості. Правильна та достовірна оцінка передбачає визначення ринкової вартості дебіторської заборгованості, а саме: визначення грошового еквівалента, який планує отримати підприємство в результаті погашення заборгованості. Стосовно визнання, то дебіторська заборгованість визнається активом за умов якщо існує ймовірність майбутньої вигоди та може бути достовірно визначена її сума.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Процес документування та облік операцій за розрахунками з покупцями і замовниками

Процес документування є складовою частиною бухгалтерського обліку, оскільки записи в облікових регістрах базуються на документах, які були складені під час або відразу після завершення кожної господарської операції на підприємстві. Інформація, яку несе в собі первинна документація, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису на взаємопов'язаних рахунках.

Синтетичні рахунки – це балансові рахунки, що узагальнюють облік господарської діяльності підприємства. Вони містять узагальнену інформацію про економічні ресурси, джерела їх утворення, результати діяльності [26, с. 408].

Синтетичні та аналітичні рахунки мають міцний зв'язок один між одним. Аналітичні рахунки відображають ті ж самі зміни, які відображаються на синтетичних рахунках, але більш детально.

Облік розрахунків з покупцями і замовниками базується на основі договорів та первинної документації, які засвідчують факт проведення господарської операції.

Основним документом, який несе в собі юридичну силу, під час здійснення господарської операції являється договір купівлі-продажу, в якому вказана вся інформація щодо термінів й умов постачання, кількість та якість товару, умови розрахунку, відповідальність сторін тощо. При замовленні незначної кількості товару або разової поставки договір може не укладатися, і в такому разі засвідчувати

господарську операцію може рахунок-фактура.

Під час реалізації продукції, товару, робіт, послуг складає і затверджує первинну документацію бухгалтер підприємства. Первинні документи, що засвідчують факт виникнення дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками в Житлово-комунальній конторі смт Козин є:

- податкова накладна – документ, який існує виключно в електронній формі та використовується платниками ПДВ для обліку податкового зобов’язання та податкового кредиту, які виникають з цього податку (Додаток Д);

- рахунок (рахунок-фактура) – документ, який продавець надає покупцю і несе в собі вимогу оплатити за товар, роботу, послугу (Додаток Е);

При здійсненні операцій з реалізації товарів, робіт, послуг бухгалтер Житлово-комунальної контори смт Козин надає покупцю податкову накладну після реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних. Підтвердженням прийняття податкової накладної до Єдиного реєстру податкових накладних є квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі, яка надсилається протягом дня реєстрації накладної (Додаток Ж).

До первинних документів, що засвідчують факт погашення заборгованості на підприємстві належать:

- акт надання послуг – документ, що засвідчує факт здійснення господарської операції (Додаток З);

- платіжне доручення – документ, який містить доручення платника банку, здійснити переказ вказаної суми коштів зі свого рахунку на інший (Додаток И);

- виписка банку – фіксує факт оплати і служить підставою для бухгалтерських записів в обліковій системі.

В Житлово-комунальній конторі смт Козин облік розрахунків з покупцями та замовниками регулюють внутрішні робочі документи, такі як облікова політика (Додаток К), робочий план рахунків та розробленні первинні документи

індивідуально підприємством (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Внутрішні робочі документи, які регулюють облік розрахунків з покупцями та замовниками в Житлово-комунальній конторі смт Козин

№ п/п	Назва документу	Основний зміст
1	<i>Облікова політика підприємства</i>	Визначаються способи організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, з урахуванням індивідуальних умов його діяльності
2	<i>Робочий план рахунків</i>	Розроблений підприємством план рахунків включає в себе лише ті рахунки, які мають практичне застосування на підприємстві
3	<i>Розроблені первинні документи</i>	Розроблені підприємством первинні документи, які мають обов'язкові реквізити (з метою внутрішнього управлінського обліку)

Джерело: складено автором за даними (Додаток К)

Важливо зазначити, що в Житлово-комунальній конторі смт. Козин раз у квартал проводиться інвентаризація розрахунків з дебіторами, які супроводжуються такими документами: Акт звіряння (Додаток Л) та Акт інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами (Додаток М). Аналіз саме цих документів дозволяє отримати чітку інформацію стосовно фактичного стану дебіторської заборгованості на підприємстві.

Для обліку операцій за розрахунками з покупцями і замовниками використовують рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». Цей рахунок несе у собі загальну інформацію про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантаженою продукцією, товари, виконані роботи та надані послуги, за винятком заборгованості, яка забезпечена векселем.

За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг. У вартість реалізації також включені податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетних рахунків для сплати податків та зборів.

За кредитом рахунку відображаються платежі, які надійшли на банківські рахунки підприємства, у касу та інші види розрахунків.

Сальдо рахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим, проте якщо використовується субрахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними», то рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» є фактично активним. Сальдо даного рахунку відображає заборгованість покупців та замовників за реалізовану продукцію, товари, роботи, послуги.

Рахунки, що тісно пов'язані з рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Кореспондуючі рахунки з рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»

Рахунок 36 кореспондує	
За дебетом з кредитом рахунків	За кредитом з дебетом рахунків
1	2
30 «Готівка»	30 «Готівка»
31 «Рахунки в банках»	31 «Рахунки в банках»
48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	34 «Короткострокові векселі одержані»
64 «Розрахунки за податками й платежами»	35 «Поточні фінансові інвестиції»
70 «Дохід від реалізації»	37 «Розрахунки з різними дебіторами»
71 «Інший операційний дохід»	38 «Резерв сумнівних боргів»
76 «Страхові платежі»	50 «Довгострокові позики»
	51 «Довгострокові векселі видані»
	60 «Короткострокові позики»
	62 «Короткострокові векселі видані»
	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
	64 «Розрахунки за податками й платежами»
	65 «Розрахунки за страхуванням»
	68 «Розрахунки за іншими операціями»
	70 «Дохід від реалізації»
	76 «Страхові платежі»
	84 «Інші операційні витрати»
	85 «Інші затрати»
	90 «Собівартість реалізації»
	93 «Витрати на збут»
	94 «Інші витрати операційної діяльності»

Джерело: згруповано за інформацією [19]

До рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» відкриваються наступні субрахунки:

- 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»;
- 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»;
- 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ»;
- 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням».

Субрахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» застосовується для обліку розрахунків з покупцями, що знаходяться на території України за реалізовану продукцію. Розрахункові документи за відвантаженою продукцією, товари, проведені роботи, надані послуги є основою для обліку розрахунків з покупцями та замовниками.

Субрахунок 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» використовується для обліку розрахунків з іноземними покупцями і замовниками по експортних операціях. Аналітичний облік за цим рахунком ведеться в гривнях та валюті, виходячи з умов договору.

Під експортом товару слід розуміти, що його продаж відбувається вітчизняними суб'єктами господарювання іноземним контрагентам. Такий товар обов'язково підлягає декларуванню з оформленням митної декларації. Базою для нарахування митних зборів, акцизу та ПДВ є митна вартість товару, що вказується в митній декларації. Отже, дохід від реалізації буде визнаватися на дату, що зазначена у вищезгаданих документів, при цьому така дата може не збігатися з датою, що вказана в митній декларації. В обліку такий дохід буде відображатися проведенням за дебетом субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» та кредитом субрахунку 701 «Дохід від реалізації продукції».

Субрахунок 363 «Розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи» призначений для узагальнення інформації про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи. Фінансово-промисловими групами являються корпоративні структури, які формуються у процесі інтеграції банківського та промислового

капіталу, що збільшують інвестиційну привабливість і є цілісною фінансово-економічною одиницею.

Субрахунок 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням» застосовується для обліку розрахунків за гарантійним забезпеченням, пов'язаним зі здійсненням операцій з деривативами.

Момент визнання доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг визначається відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід».

Основні бухгалтерські проводки в Житлово-комунальній конторі смт Козин по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Відображення в обліку операцій за розрахунками з покупцями та замовниками (на прикладі ЖKK смт Козин)

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Надано послуги з чистки каналізації	361	703	Накладна
2	Відображено нарахування податкових зобов'язань з ПДВ	703	641пдв	Податкова накладна
3	Отримано оплату від замовника на поточний рахунок банку за надані послуги	311	361	Банківська виписка
4	Отримано готівку від замовника за надані послуги	301	361	ПКО
5	Сплачено грошову компенсацію покупцю при бартерній операції	361	311/301	Банківська виписка/ВКО
6	Взаємозараховано заборгованість у випадку попередньої оплати	681	361	Бухгалтерська довідка
7	Повернено покупцем отриманих коштів при відмінні замовлення	361	311/301	Банківська виписка/ВКО
8	Повернено товар покупцем	361	704	Накладна, бухгалтерська довідка

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Аналітичний облік рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» забезпечує надання інформації щодо заборгованості, строк сплати по якій ще не настав, а також заборгованості, не сплаченої в строк. Аналітичний облік розрахунків

з покупцями та замовниками на підприємстві ведеться за кожним покупцем та замовником, за кожним розрахунковим документом, а також за строками погашення заборгованості за допомогою електронних реєстрів.

Отже, в Житлово-комунальній конторі смт Козин операції за розрахунками з покупцями і замовниками в бухгалтерському обліку знаходять своє відображення на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», що підтверджується первинними документами, такими як: рахунок на оплату (Додаток Е), акт надання послуг (Додаток З).

2.2. Облік резерву сумнівних боргів як елементу впливу на величину дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги)

Сучасна конкуренція вимагає від підприємств гнучкості, тому продаж товару в кредит набирає все більше обертів. При такій реалізації завжди є ризик щодо не оплати заборгованості покупцями, тому на підприємстві існує поняття сумнівної або безнадійної заборгованості.

Згідно п. 4 НП(С)БО 10 у залежності від платоспроможності дебіторів можуть мати місце:

- Сумнівні борги – поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, відносно якої існує невпевненість у погашенні її боржником. Сумнівні борги завищують реальний результат від реалізації, тому потрібно визнати можливі витрати від неоплати боргів покупцями у момент визнання доходу від реалізації.

- Безнадійні борги – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість у її непогашенні боржником або за якою минув строк позивної давнини. Наявність безнадійного боргу обумовлює втрату доходу та зменшення прибутку.

Безнадійна заборгованість може бути визнана в бухгалтерському обліку при виконанні однієї з умов:

- закінчився строк позовної давності (3 роки);
- є впевненість в несплаті заборгованості боржником (оголошення банкрутства).

В бухгалтерському обліку безнадійна дебіторська заборгованість списується в момент її визнання за допомогою резерву сумнівних боргів. Резерв сумнівних боргів формується на дату балансу на підставі даних бухгалтерського обліку минулих періодів і створюється завдяки збільшенню інших операційних витрат.

Списання безнадійної заборгованості відбувається за рахунок зменшення резерву сумнівних боргів, а якщо сума резерву недостатня, то заборгованість списується з активів на інші операційні витрат, використовуючи субрахунок 944 «Сумнівні і безнадійні борги». Відшкодована раніше списана безнадійна дебіторська заборгованість знаходить своє відображення в складі інших операційних доходів.

В практиці бухгалтерського обліку застосовується метод прямого списання дебіторської заборгованості, яка утворилася не в результаті відвантаження товарів, виконання робіт, надання послуг, на витрати періоду.

Оскільки майновий стан боржника може змінитися і можливість стягнення боргу стане ймовірною, необхідно після списання безнадійної дебіторської заборгованості відобразити її суму на позабалансовому рахунку 07 «Списані активи», субрахунку 071 «Списана дебіторська заборгованість». Термін існування цієї суми на позабалансовому рахунку має бути не менше трьох років, якщо ж протягом трьох років оплата за борг таки не надійде, то суму заборгованості слід остаточно списати із позабалансового рахунку.

Резерв сумнівних боргів створюється на дату балансу, проте безнадійні борги за рахунок цього резерву можуть бути списані лише наступного звітного року.

Документально таке списання має супроводжуватися Наказом на списання дебіторської заборгованості, Бухгалтерською довідкою та Актом звіряння

взаєморозрахунків.

У вітчизняній практиці при списанні безнадійної заборгованості прийнято використовувати метод нарахування резерву сумнівних боргів на підставі даних Балансу відповідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Саме цей метод було запозичено у міжнародних стандартах, оскільки дотримується принципу обачності бухгалтерського обліку.

Як вже було зазначено, величину сумнівних боргів можна обчислювати трьома методами :

- 1) виходячи з платоспроможності кожного конкретного боржника;
- 2) на основі класифікації дебіторської заборгованості;
- 3) виходячи з питомої ваги безнадійної заборгованості в чистій виручці від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати.

Важливо зазначити, що всі три методи є абсолютно рівноправними і право на вибір одного з методів має підприємство, зазначаючи який саме метод буде застосовуватися ним в обліковій політиці. Незалежно від методу, резерв сумнівної заборгованості визначається як добуток суми поточної дебіторської заборгованості і коефіцієнта сумнівності. Єдине що розрізняє ці методи – це сума претензій, яка враховується при обчисленні, і спосіб визначення сумнівних коефіцієнтів.

Коефіцієнт сумнівності несе в собі інформацію про частку дебіторської заборгованості щодо якої підприємство має сумніви в її погашенні. Зі збільшенням терміну прострочки заборгованості, коефіцієнт сумнівності зростає також. Якщо ж існує дебіторська заборгованість термін оплати якої ще не настав, але існують певні причини (наприклад, визнання банкрутства), то коефіцієнт сумнівності може бути також застосований.

За першим методом величина сумнівних боргів розраховується, виходячи з платоспроможності кожного конкретного боржника. Цей метод використовує дані аналітичного обліку дебіторської заборгованості, який ведеться по кожному

боржнику окремо. Аналізуючи аналітичний облік за кожним дебітором, ми виявляємо хто є неплатоспроможним. У такому разі резерв сумнівних боргів варто збільшити на суму заборгованості такого боржника. Такий спосіб слід використовувати підприємствам, у яких незначна кількість постійних замовників.

Якщо ж підприємство має велику кількість операцій пов'язану з дебіторською заборгованістю, то слід застосовувати *метод на основі класифікації дебіторської заборгованості*. Згідно цього методу розрахунок резерву сумнівної заборгованості базується на класифікації поточної дебіторської заборгованості за термінами її несплати із обчисленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи класифікації.

Коефіцієнт сумнівності відповідної групи дебіторської заборгованості визначається підприємством за рахунок фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги за попередні роки і розраховується за формулою:

$$K_c = (\sum B_{\text{зн}} : D_{\text{зн}}) : i, \quad (2.1)$$

де K_c – коефіцієнт сумнівності;

$B_{\text{зн}}$ – сума дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги відповідної групи за період спостереження, яка визнана безнадійною і фактично списана;

$D_{\text{зн}}$ – дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги відповідної групи на кінець періоду спостереження;

i – кількість місяців в обраному для спостереження періоді.

Сума резерву сумнівних боргів на кінець звітного періоду обчислюється за формулою:

$$P = \sum D_{\text{зн}} \times K_c, \quad (2.2)$$

де P – сума резерву сумнівних боргів на кінець звітного періоду;

$D_{\text{зн}}$ – дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги відповідної групи на кінець періоду спостереження;

K_c – коефіцієнт сумнівності відповідної групи дебіторської заборгованості.

Метод обчислення величини резерву сумнівних боргів, виходячи з питомої ваги, дотримується принципу обачності за рахунок щомісячного розрахунку резерву сумнівних боргів. За даним методом коефіцієнт сумнівності дебіторської заборгованості, визначений за рахунок безнадійної заборгованості за попередній рік, застосовується до чистого доходу звітного місяця. За цим методом коефіцієнт сумнівності обчислюється за формулою:

$$K_c = \frac{B_{3н}}{ЧД}, \quad (2.3)$$

де $B_{3н}$ – сума визнаної безнадійної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції на умовах подальшої оплати.

При нарахуванні резерву сумнівних боргів в бухгалтерському обліку застосовують рахунок 38 «Резерв сумнівних боргів». За дебетом рахунку відображається списання сумнівної дебіторської заборгованості або зменшення нарахованих резервів. За кредитом – створення резерву сумнівних боргів.

Аналітичний облік по рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» ведуть за дебіторами чи за терміном несплати дебіторської заборгованості. Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображають у звіті про фінансові результати, як частину інших операційних витрат. Типові бухгалтерські проведення з обліку безнадійної заборгованості та резерву сумнівних боргів наведено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Відображення в обліку безнадійної дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	2	3	4
1	Нараховано резерв сумнівних боргів	944	38
2	Списано безнадійну дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги за рахунок резерву сумнівних боргів	38	36
3	Списано безнадійну дебіторську заборгованість яка перевищує резерв сумнівних боргів	944	36

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4
4	Відображено дебіторську заборгованість за балансом	071	
5	Включено суму відшкодування раніше списаної дебіторської заборгованості до складу інших операційних доходів (при відновленні платоспроможності боржника)	36	716
6	Списано дебіторську заборгованість з позабалансового рахунку		071
7	Погашено заборгованість боржником	301/311	36
8	Списано дебіторську заборгованість, не пов'язану з реалізацією товарів, робіт, послуг, і визнану безнадійною	944	37

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Слід зазначити, що згідно наказу про облікову політику Житлово-комунальна контора смт. Козин резерв сумнівних боргів не формує. Відповідно до облікової політики щодо дебіторської заборгованості підприємства у разі визнання дебіторської заборгованості безнадійною, вона списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат (Додаток Н).

Відповідно типове бухгалтерське проведення при списанні безнадійної заборгованості в Житлово-комунальній конторі смт. Козин матиме вигляд:

Дт 944 «Сумнівні та безнадійні борги»

Кт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Отже, за результатами дослідження можна зробити висновок, навіть якщо заборгованість відповідає поняттю безнадійної, то все ж доцільно, відносити її на витрати саме через резерв сумнівної заборгованості. Метод оцінки резерву сумнівних боргів, виходячи з платоспроможності кожного конкретного дебітора, слід використовувати підприємствам, які мають незначну кількість постійних покупців, з якими є довірчі взаємовідносини, стосовно яких підприємство має повну достовірну інформацію щодо їхнього фінансового становища. А ось на прикладі Житлово-комунальної контори смт Козин, який має велику кількість постійних споживачів, доречним буде застосування методу, який базується на класифікації дебіторської заборгованості за групами.

2.3. Розрахунки з різними дебіторами, особливості їх обліку та документування

В господарській діяльності часто виникають операції з обліку дебіторської заборгованості, які не пов'язані з реалізацією продукції, товару, робіт, послуг. Для обліку таких операцій застосовується рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами», який відображає облік розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за авансами виданими, нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членів кредитних спілок та за іншими операціями.

За дебетом рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» відображається виникнення дебіторської заборгованості, а за кредитом – її погашення або списання.

Сальдо рахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим і відображає наявність дебіторської заборгованості.

Рахунки, що тісно пов'язані з рахунком 37 «Розрахунки з різними дебіторами» наведено в Додатку П.

До рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» відкриваються субрахунки, характеристика яких наведена в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Характеристика субрахунків з обліку розрахунків з різними дебіторами

Код рахунку	Назва рахунку	Призначення рахунку	Первинний документ
1	2	3	4
371	<i>Розрахунки за виданими авансами</i>	Облік авансів, наданих іншим підприємствам	Платіжне доручення, виписка банку
372	<i>Розрахунки з підзвітними особами</i>	Облік розрахунків з підзвітними особами. Сальдо субрахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим	Звіт про використання коштів, довідки бухгалтерії, прибуткові та видаткові касові ордери, виписки банку тощо

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4
373	<i>Розрахунки за нарахованими доходами</i>	Облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню	Довідка та розрахунок бухгалтерії, прибуткові касові ордери, виписки банку
374	<i>Розрахунки за претензіями</i>	Облік розрахунків за претензіями, які пред'явлені контрагентам, а також за пред'явленими визнаними штрафами, пенєю, неустойками	Претензія, акт приймання вантажу, рішення судових органів, письмова згода постачальника на претензію, виписка банку
375	<i>Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків</i>	Облік розрахунків за відшкодуванням підприємству завданих збитків у результаті нестач і втрат від псування цінностей, нестач та розкрадання грошових коштів, якщо винуватця виявлено	Протокол інвентаризаційної комісії, наказ керівника, документи, що підтверджують виникнення та погашення матеріальної шкоди, інвентаризаційні описи, дозволи керівництва про списання заборгованості тощо
376	<i>Розрахунки за позиками членам кредитних спілок</i>	Облік розрахунків за позиками членам кредитних спілок у кредитних спілках	Договір між членами кредитних спілок, викатко-вий касовий ордер, платіжні доручення, накладна
377	<i>Розрахунки з іншими дебіторами</i>	Облік розрахунків за іншими операціями, зокрема розрахунки за операціями, пов'язаними із здійсненням спільної діяльності (без створення юридичної особи), усі види розрахунків з працівниками (крім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами), інші розрахунки	Прибутковий та видатковий касові ордери, акти виконаних робіт (послуг), прибуткові ордери, рахунок, накладна, виписка банку, розрахунково-платіжні відомості
378	<i>Розрахунки з державними цільовими фондами</i>	Облік розрахунків з державними цільовими фондами, зокрема розрахунки з тимчасової непрацездатності	Довідка та розрахунок бухгалтерії, виписки банку
379	<i>Розрахунки за операціями з деривативами</i>	Облік розрахунків за операціями з деривативами. В кінці місяця субрахунок закривається шляхом списання сальдо у кореспонденції з рахунком інших операційних доходів або інших операційних витрат	Довідка та розрахунок бухгалтерії, виписки банку

Джерело: згруповано автором на основі [19 та 34]

Поняття авансовий платіж означає, що покупець оплатив за продукцію, товар, роботи, послуги перед тим, як їх було реалізовано. Хоча після отримання авансового платежу продавець має зобов'язання перед покупцем відвантажити товар, здійснити

роботи або ж надати послуги, проте це допомагає підприємству уникнути ризиків стосовно відміни реалізації та поставки або ж несплати боргу покупцями з поганою кредитною історією. З іншої сторони, вимога оплатити авансовий платіж є гарантією для покупця при умові, якщо продавець не виконає зобов'язання щодо погоджених товарів або послуг, сума авансу буде повернена покупцю. Таке страхування дозволяє покупцеві вважати договір купівлі-продажу недійсним, якщо продавець не виконає його, підтверджуючи права покупця авансовим платежем.

Для обліку розрахунків за виданими авансами існує субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами». За дебетом даного рахунку відображаються авансові платежі, які були перераховані підприємству. За кредитом – погашення заборгованості постачальникам і підрядникам за отримані товарно-матеріальні цінності або прийняті виконані роботи та послуги. Сальдо за даним субрахунком є дебетовим і відображає величину виданих запасів. Первинний облік операцій з розрахунків по виданим авансам супроводжується такими документами: виписка банку; податкова накладна; бухгалтерська довідка; платіжне доручення. Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків за виданими авансами наведено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за виданими авансами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Перераховано попередню оплату за товар	371	311/301	Платіжне доручення, Банківська виписка
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641пдв	644	Податкова накладна
3	Одержано за рахунок виданого авансу МПП	22	631	Накладна
4	Відображено розрахунки за податковим кредитом з ПДВ	644	631	Податкова накладна
3	Проведено взаємозалік заборгованості з виданого раніше авансу	631	371	Видаткова накладна
4	Перераховано виданий раніше аванс	311/301	371	ПКО, Банківська виписка

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Для обліку розрахунків з підзвітними особами існує субрахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Підзвітною особою прийнято вважати фізичну особу, яка має відношення до підприємства і має довіру зі сторони компанії. Підзвітній особі можуть бути видані кошти на господарські потреби або на відрядження.

За дебетом рахунку відображають суму відшкодованих перевитрат, які видані підзвіт на підставі видаткових касових ордерів. За кредитом – суму, використану підзвітною особою на підставі авансових звітів, а також грошові кошти здані в касу по прибуткових касових ордерах, як невикористані. Сальдо за цим субрахунком може бути як дебетовим, так і кредитове. Дебетове сальдо відображається в складі оборотних активів, кредитове сальдо — в складі зобов'язань балансу підприємства.

Для обліку розрахунків з підзвітними особами використовуються такі документи: звіт про використання коштів наданих на відрядження або в підзвіт з доданими виправдовуючими документами (Додаток Р), прибуткові касові ордера, видаткові касові ордера. Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків з підзвітними особами наведено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Відображено видачу авансу працівнику на відрядження або на господарські потреби	372	301	ВКО
2	Видано під звіт грошові кошти з каси	372	301	ВКО
3	Придбано підзвітною особою МШП	22	372	Звіт про використання коштів
4	Затверджено звіт про використання підзвітних коштів	92	372	Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, видаткова накладна
5	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	372	Податкова накладна

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5
6	Нараховано суму ПДФО на несвоєчасно неповернену суму підзвітних коштів Утримано військовий збір	661 661	641 641	Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт
7	Повернено працівником залишок невикористаних підзвітних коштів	301	372	ПКО
8	Перераховано до бюджету суми ПДФО і військового збору	641	311	Платіжне доручення

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Аналітичний облік розрахунків із підзвітними особами в Житлово-комунальній конторі смт. Козин ведеться у розрізі особових рахунків і щодо кожної авансової суми.

Субрахунок 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» призначений для обліку нарахованих дивідендів, роялті, відсотків, що підлягають отриманню суб'єктам господарювання. Підставою виникнення розрахунків за нарахованими доходами є бухгалтерська довідка, договір оренди, витяг з протоколу загальних зборів засновників. Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків за нарахованими доходами наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Відображення в обліку розрахунків за нарахованими доходами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Нараховано доходи у вигляді дивідендів по акціям, що належать підприємству	373	731	Протокол загальних зборів учасників
2	Нараховано доходи у вигляді процентів на залишки грошових коштів у банку	373	719	Банківська виписка
3	Нараховано доходи у вигляді процентів по облігаціям, депозитам, позикам, наданим іншим підприємствам тощо	373	732	Протокол загальних зборів учасників
4	Нараховано інші операційні доходи (роялті)	373	719	Ліцензійний договір
5	Отримано фінансові доходи на поточний рахунок в банку	311	373	Банківська виписка
6	Виплачено дивіденди акціями	373	14	Наказ про нарахування та виплату дивідендів

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

В ході господарської діяльності між суб'єктами господарювання можуть виникати майнові суперечки, які супроводжуються штрафами, неустойками, пенєю або ж відшкодуванням сум, які були помилково зараховані або списані. Для таких господарських операцій існує субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями».

Претензія – це письмова вимога врегулювати спір з боку законодавства між підприємством та порушником щодо прав та інтересів шляхом сплати боргів, штрафів чи відшкодування завданих збитків (Додаток С). Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків за претензіями наведено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за претензіями

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Пред'явлено претензію постачальнику за порушення умов договору	374	63	Претензійний лист
2	Пред'явлено претензію постачальнику за брак	374	24	Претензійний лист
3	Пред'явлено претензію банку щодо помилкового списання грошових коштів з поточного рахунку	311	374	Претензійний лист
4	Отримано грошові кошти в рахунок погашення заборгованості за претензію	311/301	374	Банківська виписка/ПКО
5	Усунення претензії шляхом додаткового постачання ТМЦ, що не надійшли раніше	20/22/28	374	Накладна
6	Відображено суму претензії для погашення довгострокової дебіторської заборгованості при зверненні до суду	374	18	Рішення суду

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Не менш важливою частиною обліку дебіторської заборгованості є заборгованість за відшкодування завданих збитків у результаті нестач і витрат від псування матеріальних цінностей, нестач грошових коштів якщо виявлено винуватця. Для обліку такої заборгованості використовується субрахунок 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків». Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків за відшкодуванням завданих збитків наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за відшкодуванням завданих збитків

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Віднесено на винну особу фактичну недостачу, що підлягає відшкодуванню	375	716	Протокол
2	Списано нестачу грошових коштів у касі у нарахування винуватцю	375	301	ВКО
3	Віднесено суму витрат по браку на винуватця	375	24	Протокол
4	Утримано із зарплати по заподіяним збиткам	661	375	Розрахунково-платіжна відомість
5	Внесено готівку в касу чи на поточний рахунок в погашення заборгованості винуватця	311/301	375	Виписка банку/ПКО
6	Списано безнадійну дебіторську заборгованість винуватця при закінченні строку позовної давнини	944	375	Протокол

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Важливо при виявленні нестачі або факту крадіжки одразу провести інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей. В ході інвентаризації для об'єктів, які викрадені або щодо яких виявлено нестачу, складається окрема інвентаризаційна відомість. Проте підставою для обліку такої операції є протокол, який складається за результатами інвентаризації.

Відповідно до Плану рахунків, а саме Інструкції № 291 для обліку розрахунків за позиками членам кредитних спілок у кредитних спілках призначений субрахунок 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок».

Кредитна спілка – це певна організація, яка створюється з метою надання кредиту та фінансових послуг її членам за рахунок об'єднання грошових внесків членів кредитної спілки.

Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків за позиками членам кредитних спілок наведено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за позиками членам кредитних спілок

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Одержано позику членами кредитної спілки	376	311/301	Виписка банку, ВКО
2	Повернено видані кошти членом кредитної спілки	311/301	376	Виписка банку, ПКО

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Операції щодо розрахунків за роботи, послуги, вартість яких списується на загальновиробничі, адміністративні чи збутові витрати обліковуються на субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами». Прикладом таких витрат може бути оплата за телефонний зв'язок, навчання працівників, розрахунки з надання позик працівникам та їх оплати, оренда тощо.

Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків з іншими дебіторами наведено у табл. 2.12.

Таблиця 2.12 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з іншими дебіторами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Надано внутрішню позику працівнику підприємства	377	311/301	Виписка банку/ВКО
2	Реалізовано працівнику продукцію підприємства в кредит	377	70	Накладна
3	Відображено розрахунки за товари	377	685	Бухгалтерська довідка
4	Відображено в орендодавця суми доходу від здачі майна	377	713	Договір оренди
5	Нараховано орендний платіж за договором фінансового лізингу	377	181	Договір оренди
6	Передано ТМЦ чи грошові кошти у спільну діяльність	377	20, 22, 26, 28, 301, 311	Накладна, Банківська виписка, ВКО

Продовження таблиці 2.12

1	2	3	4	5
7	Відображено зарахування заборгованостей: – при бартері – раніше отриманого авансу	631 681	377 377	Бухгалтерська довідка
8	Утримано з зарплати працівників у погашення заборгованості з позики, за товари в кредит, за виконавчими листами	661	377	Розрахунково-платіжна відомість

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

На субрахунку 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами» ведеться облік розрахунків з державними цільовими фондами та з фондом соціального страхування з тимчасової непрацездатності. Типові бухгалтерські проведення з обліку розрахунків з державними цільовими фондами наведено у табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з державними цільовими фондами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Нараховано суму матеріального забезпечення за рахунок фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності	378	663	Заява-розрахунок для надання матеріального забезпечення
2	Зараховано грошові кошти для виплати суми матеріального забезпечення застрахованим особам підприємства	311	378	Виписка банку
3	Виплачено суму матеріального забезпечення застрахованим особам підприємства	663	311	Виписка банку

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

В практиці бухгалтерського обліку для розрахунків за операціями з деривативами використовується субрахунок 379 «Розрахунки за операціями з деривативами».

Дериватив – це фінансовий інструмент, політика та принципи обліку яких регламентує МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСБО 39 "Фінансові

інструменти: визнання та оцінка", а також НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти». Приклад бухгалтерських проведення з обліку розрахунків за операціями з деривативами наведено у табл. 2.14.

Таблиця 2.14 – Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за операціями з деривативами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Підстава (документ)
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Нараховано дохід учаснику деривативом	364	379	Бухгалтерська довідка
2	Визнано витрати учасника деривативом	379	364	Бухгалтерська довідка
3	Відображено дохід учасника деривативом	379	719	Бухгалтерська довідка
4	Відображено витрати учасника деривативом	949	379	Бухгалтерська довідка

Джерело: розробка автора на основі [19, 34 та 43]

Отже, за результатами дослідження особливостей обліку розрахунків з різними дебіторами, можна зробити висновок, що рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами» об'єднує і узагальнює всю інформацію по дебіторській заборгованості на підприємстві, яка не пов'язана з реалізацією продукції, товару, робіт, послуг. Тому всі вище дослідженні субрахунки можуть доповнюватись і вдосконалюватись в залежності від потреб підприємства.

На сучасному етапі розвитку економіки країни однією із найскладніших проблем, з якою зустрічаються вітчизняні підприємства, є наявність надмірних обсягів дебіторської заборгованості. Більшість господарюючих суб'єктів перебувають на межі фінансової кризи, яка спричинена низьким рівнем менеджменту та нездатності ефективно й своєчасно управляти оборотними активами. Для ефективного функціонування підприємства існує необхідність організації правильного облікового відображення дебіторської заборгованості, що є запорукою отримання достовірної та об'єктивної інформації для прийняття управлінських рішень.

2.4. Дебіторська заборгованість в обліковій політиці та фінансовій звітності підприємства

Облікова політика підприємства є важливою складовою в питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку та створює організаційно-методичне забезпечення для прийняття управлінських рішень. Ефективність управління господарською діяльністю в певній мірі залежить від правильно сформованої облікової політики.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначають облікову політику як сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [18, 33]. МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» трактує облікову політику у якості конкретних принципів, правил, домовленостей та практик, які застосовуються при складанні фінансової звітності та її подання [29].

Одним з найважливіших об'єктів облікової політики є дебіторська заборгованість. За результатами аналізу Державної служби статистики України дебіторська заборгованість займає найбільшу частку у складі оборотних активів [12].

В обліковій політиці щодо дебіторської заборгованості знаходять своє відображення такі аспекти:

- процес документування господарських операцій пов'язаних з дебіторською заборгованістю;
- порядок застосування рахунків та регістрів бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості;
- термін та порядок проведення інвентаризації дебіторської заборгованості;
- інші особливості відображення дебіторської заборгованості в обліку.

Особливості обліку та класифікації в обліковій політиці щодо відображення

дебіторської заборгованості зображено на рис. 2.1.

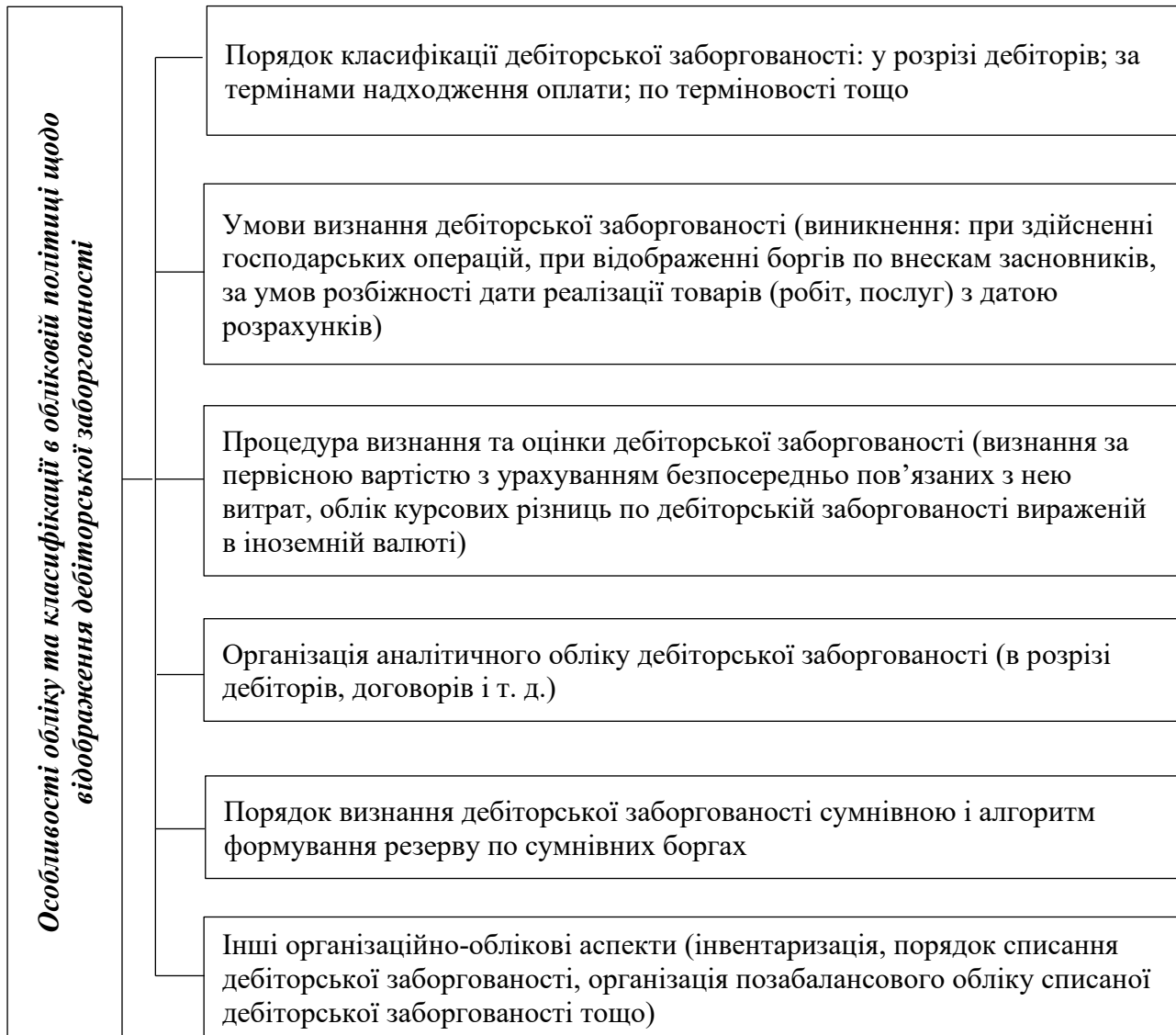

Рисунок 2.1 – Особливості обліку та класифікації в обліковій політиці щодо відображення дебіторської заборгованості

Джерело: згруповано за інформацією [18, 29, 33]

Результати проведеного аналізу облікової політики щодо дебіторської заборгованості Житлово-комунальної контори смт Козин наведено в табл. 2.15.

Відповідно до нормативної бази, дебіторська заборгованість підприємства відображається в фінансовій звітності, а саме: форма 1-м «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форма 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Таблиця 2.15 – Опис окремих складових облікової політики підприємства щодо дебіторської заборгованості

№ з/п	Складова облікової політики	Зміст в обліковій політиці підприємства
1	2	3
1	<i>Визнання та оцінка дебіторської заборгованості</i>	Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.
2	<i>Класифікація дебіторської заборгованості</i>	Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її погашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи.
3	<i>Визнання заборгованості сумнівною</i>	Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.
4	<i>Нарахування резерву сумнівних боргів</i>	Величина резерву сумнівних боргів визначається як сума добутків поточної дебіторської заборгованості відповідної групи та коефіцієнта сумнівності відповідної групи.
5	<i>Визначення коефіцієнта сумнівності</i>	Коефіцієнт сумнівності встановлюється підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні періоди.
6	<i>Порядок списання безнадійної заборгованості</i>	Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з активів на інші операційні витрати.

Джерело згруповано за інформацією (Додаток Н)

Варто зазначити, що фінансова звітність призначена для зовнішніх користувачів та складається згідно вимогам НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

В балансі дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги має своє відображення за чистою вартістю реалізації в рядку 1125, дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом відображається в рядку 1135, а ось інша поточна дебіторська заборгованість – 1155.

Нарахування резерву сумнівних боргів Житлово-комунальної контори смт Козин

відображається у формі 2-м «Звіт про фінансові результати», у складі статті «Інші операційні витрати» в рядку 2180.

В примітках до фінансової звітності згідно НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» зазначається така інформація:

- перелік боржників та сума довгострокової дебіторської заборгованості;
- перелік боржників та сума вимог до пов'язаних сторін;
- склад та сума статей балансу «Інша дебіторська заборгованість»;
- метод визначення суми сумнівного внеску;
- сума поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги в розрізі її класифікації за строками непогашення;
- решта положення про сумнівну заборгованість за кожним елементом дебіторської заборгованості та її вимоги та використання їх походження, звітний рік [34].

Отже, основним джерелом фінансової інформації щодо стану суб'єкта господарювання є його фінансова звітність. Інформація про дебіторську заборгованість, зазначена у фінансовій звітності, розкривається для зовнішніх користувачів у вигляді фінансової та статистичної звітності та для внутрішніх користувачів – в управлінській звітності. Саме завдяки обліковій політиці інформація, що зазначається у фінансовій звітності є чіткою, регламентованою та структурованою.

Висновки до розділу 2

В сучасній господарській діяльності дебіторська заборгованість займає найбільшу частку в оборотних активах суб'єкта господарювання. Тому питання системи обліку дебіторської заборгованості є надважливим для ефективної діяльності підприємства.

1. Проаналізовано питання документообігу на підприємстві, завдяки чому можна

зробити висновок, що первинні документи є підставою для відображення операцій в бухгалтерському обліку. В Житлово-комунальній конторі смт Козин первинні документи мають всі необхідні реквізити, які допомагають ідентифікувати господарські операції. Документи оформлюються вчасно та проходять перевірку головним бухгалтером підприємства.

2. Досліджено порядок формування та відображення в бухгалтерському обліку резерву сумнівних боргів та виявлено значний недолік в обліку дебіторської заборгованості підприємства, а саме: відсутність сформованого резерву сумнівних боргів та відображення дебіторської заборгованості за чистою вартістю реалізації внаслідок чого, деякі групи дебіторів обліковуються на одному субрахунку.

3. Визначено, що базовому підприємству слід застосовувати метод розрахунку резерву сумнівного боргу на основі класифікації дебіторської заборгованості за групами, оскільки має велику кількість постійних споживачів. Такий метод надає можливість легко і правильно визначити резерв, що забезпечить достовірне та вчасне складання фінансової звітності.

4. Розкрито особливості обліку розрахунків з покупцями та замовниками та розрахунків з різними дебіторами, завдяки чому можна зробити висновок, що процес обліку організований добре та відповідає чинним нормативним актам.

5. Розглянуто процес формування інформації про дебіторську заборгованість в обліковій політиці та фінансовій звітності. Даний процес повністю відповідає вимогам чинного законодавства, враховуючи особливості діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Значення, завдання та етапи проведення аналізу дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання

Сучасна господарська діяльність вимагає не лише ведення безперервного бухгалтерського обліку, а й аналізу дебіторської заборгованості. Завдяки результатам аналізу підприємство має змогу приймати ефективні управлінські рішення та впливати на фінансовий стан підприємства, її конкурентоспроможність, обсяг та швидкість обігу грошових коштів.

Аналіз дебіторської заборгованості вимагає творчого підходу та пошуку альтернативних шляхів в усуненні проблем, які виникають протягом господарської діяльності. Організаційно-економічна модель аналізу дебіторської заборгованості підприємства наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Організаційно-економічна модель аналізу дебіторської заборгованості

Показник	Характеристика
1	2
<i>Мета аналізу</i>	Визначення повноти, своєчасності, правильності здійснення операцій підприємства з дебіторами, якості дебіторської заборгованості за підсумковими та показниками, виявлення факторів, визначення причин їх зміни.
<i>Завдання аналізу</i>	оцінити розмір, структуру та динаміку короткострокової дебіторської заборгованості за видами боргу; вивчення часової структури короткострокової дебіторської заборгованості виникнення; дослідження наявних сумнівних боргів.
<i>Об'єкт аналізу</i>	Фінансовий стан підприємства, ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість, ефективність діяльності

Продовження таблиці 3.1

1	2
Суб'єкт аналізу	Бухгалтерська, фінансова, економічна служби підприємства; керівники функціональних та структурних підрозділів; власники підприємства; зовнішні користувачі інформації.
Інформаційне забезпечення	Зовнішня та внутрішня інформація, нормативно-довідкова інформація, облікова інформація
Система економічних показників аналізу	Абсолютні вартісні та відносні показники; структура поточної дебіторської заборгованості, динаміка поточної дебіторської заборгованості; наявна поточна дебіторська заборгованість
Узагальнення результатів аналізу	Систематизація інформації та фіксація результатів аналізу
Реалізація результатів аналізу	Посилити контроль за дебіторською заборгованістю шляхом створення спеціальних підрозділів, розробки ефективних схем платежів споживачам; впровадження схем погашення боргу; зміцнення платіжної дисципліни на підприємстві, запобігання утворенню майбутньої дебіторської заборгованості; розробити та впровадити план заходів щодо реструктуризації та зв'язки дебіторської заборгованості у цій сфері

Джерело: сформовано автором на основі [40]

Основні напрямки дослідження дебіторської заборгованості зображено на рис. 3.1.

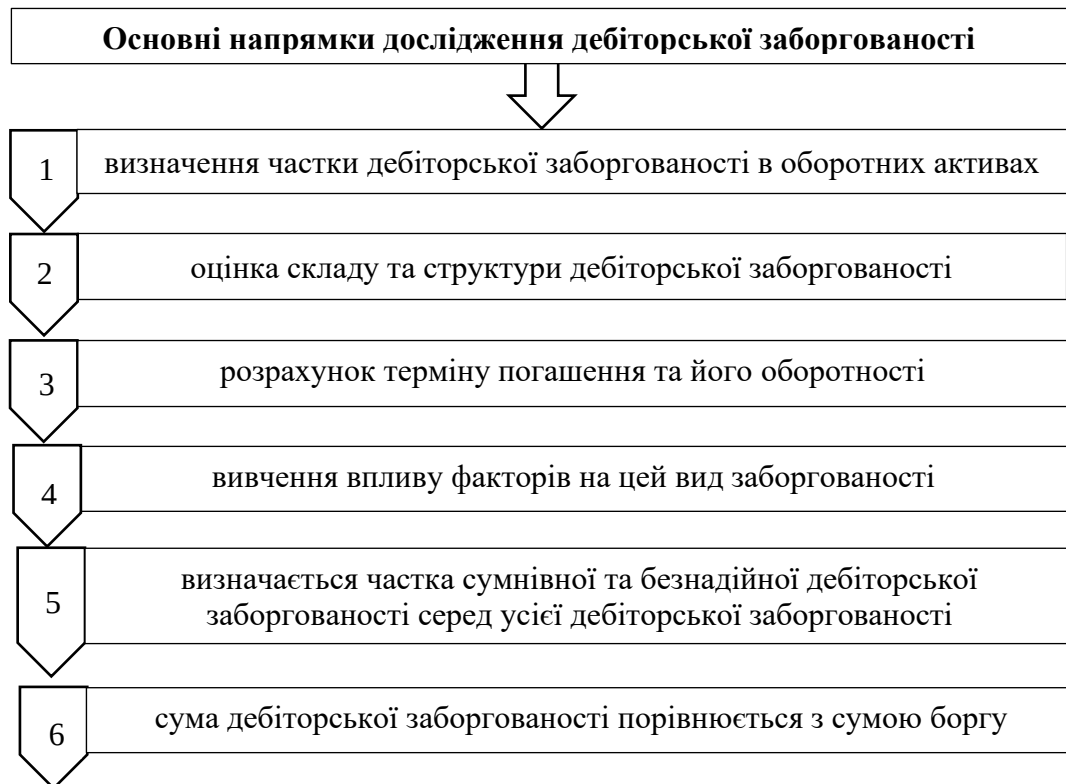

Рисунок 3.1 – Основні напрямки дослідження дебіторської заборгованості

Джерело: побудовано автором на основі [32]

Саме аналіз є передумовою процесу планування на підприємстві, оскільки отримані результати аналізу дозволяють визначити оптимальну структуру дебіторської заборгованості. В свою чергу процес планування включає в себе розробку стратегії і тактику розвитку підприємства.

Загалом аналіз дебіторської заборгованості складається з п'яти етапів, які пов'язані один між одним (рис. 3.2).

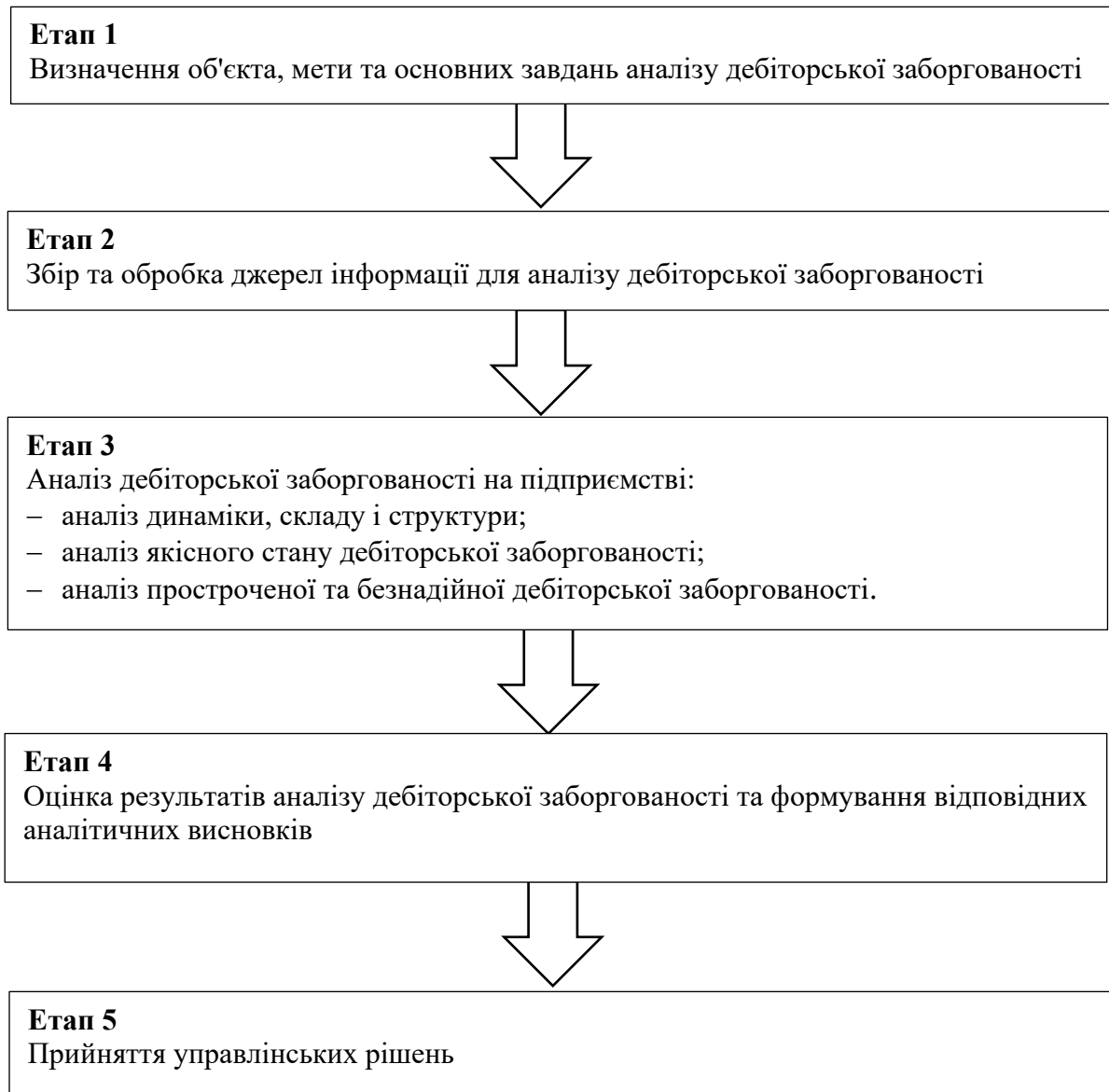

Рисунок 3.2 – Основні п'ять етапів проведення аналізу дебіторської заборгованості

Джерело: сформовано автором на основі [23]

Перший етап є підготовчим, він передбачає визначення об'єкту, мети та завдання аналізу. Тож метою аналізу дебіторської заборгованості є визначення повноти, своєчасності, правильності здійснення операцій з дебіторами, якості дебіторської заборгованості за підсумковими показниками, виявлення факторів, визначення причин їх зміни.

Завданням аналізу дебіторської заборгованості є:

- оцінка розміру, структури та динаміки поточної дебіторської заборгованості за видами боргу;
- вивчення часової структури поточної дебіторської заборгованості виникнення;
- дослідження наявних сумнівних боргів.

Другий етап полягає в отриманні та опрацюванні необхідної інформації щодо дебіторської заборгованості. Така інформація знаходить своє відображення в головних фінансових документах підприємства, Звіті про фінансові результати, Примітках до річних звітів та облікових регістрах. Важливо зазначити, що інформація може бути отримана як з письмових джерел, так і з усних.

На третьому етапі безпосередньо здійснюється комплексний аналіз дебіторської заборгованості. Аналіз здійснюється за даними взятими з фінансової звітності форми 1 та 2. Загалом існує багато методів проведення комплексного аналізу дебіторської заборгованості, що включають конкретні показники та коефіцієнти, тому даний етап є найбільш трудомістким.

Четвертий етап узагальнює результати проведеного аналізу та систематизує їх для формування висновків щодо фактичного стану дебіторської заборгованості на підприємстві. Наприклад, якщо на підприємстві збільшилась сумнівна заборгованість та загальна частка дебіторської заборгованості у загальному обсязі оборотних коштів, можна зробити висновок про зменшення ліквідності оборотних активів, а отже, і погіршення фінансового становища підприємства.

П'ятий етап є завершальним і полягає в прийнятті правильних управлінських

рішень, базуючись на отриманих результатах аналізу. Під правильними управлінськими рішеннями слід сприймати такі рішення, які будуть сприяти вдосконаленню ефективності господарської діяльності та зниження ризиків збільшення безнадійної заборгованості.

Аналіз дебіторської заборгованості варто розпочати з горизонтального та вертикального аналізу, завдяки якому можна визначити вагу складових дебіторської заборгованості та її частку у складі оборотних активів підприємства.

Для покращення стану дебіторської заборгованості на підприємстві слід звернути увагу на певні чинники та фактори. Тож на рівні політики підприємства варто розглянути наступні аспекти:

- проаналізувати умови дебіторської заборгованості шляхом їх порівняння з конкурентами та середніми показниками по галузі;
- створити рейтинг основних контрагентів та класифікувати дебіторську заборгованість з різних причин;
- посилити контроль за виплатами боргів.

Отже, своєчасний та правильний аналіз дебіторської заборгованості дозволить уникнути виникнення великої суми заборгованості, оскільки це може призвести до зниження фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Аналіз дебіторської заборгованості дозволяє достовірно оцінити інформацію про фактичний стан усіх складових дебіторської заборгованості за її величиною, динамікою та структурою.

3.2. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан та ділову активність підприємств

Проаналізуємо на практиці як зміни дебіторської заборгованості можуть впливати на фінансовий стан Житлово-комунальної контори смт Козин. Всю базову

інформацію щодо дебіторської заборгованості було взято з фінансової звітності, а саме: з бухгалтерського Балансу (Додаток Т, У та Ф).

У Балансі дебіторська заборгованість відображається за статтями:

- 1125 «Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги»;
- 1135-1136 «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом», «у тому числі з податку на прибуток»;
- 1155 «Інша поточна дебіторська заборгованість».

В першу чергу аналіз дебіторської заборгованості слід розпочати з оцінки її рівня. Така оцінка здійснюється завдяки коефіцієнту залучення оборотних активів у дебіторську заборгованість, який можна обчислити за формулою:

$$K_{\text{ЗОбА}} = \frac{\text{ДЗ}}{\Sigma \text{ОбА}}, \quad (3.1)$$

де $K_{\text{ЗОбА}}$ – коефіцієнт залучення оборотних активів у дебіторську заборгованість;

ДЗ – загальна сума дебіторської заборгованості підприємства;

$\Sigma \text{ОбА}$ – загальна сума оборотних активів підприємства.

Наступним кроком аналізу дебіторської заборгованості є визначення показника, який вказує на кількість її оборотів за досліджуваний період. Даний показник показує скільки разів у середньому протягом досліджуваного періоду дебіторська заборгованість перетворюється у грошові кошти. Він розраховується за допомогою коефіцієнта оборотності за формулою:

$$K_{\text{ОДЗ}} = \frac{\Sigma \text{Об}_{\text{РП}}}{\overline{\text{ЗДЗ}}}, \quad (3.2)$$

де $K_{\text{ОДЗ}}$ – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;

$\Sigma \text{Об}_{\text{РП}}$ – загальна сума виручки від реалізації продукції;

$\overline{\text{ЗДЗ}}$ – середній залишок дебіторської заборгованості підприємства.

На базі коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості можна визначити період інкасації, термін за який дебіторська заборгованість перетвориться на кошти. Розраховується даний показник діленням тривалості досліджуваного періоду на коефіцієнт оборотності.

Результати розрахунків коефіцієнта залучення оборотних активів у дебіторську заборгованість та коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Оцінка рівня дебіторської заборгованості Житлово-комунальної контори смт Козин за 2021 рік

Показник	Розрахунок	Результат
1	2	3
Коефіцієнт залучення оборотних активів у дебіторську заборгованість	$K_{\text{зобв}} = \frac{992,2}{2043,8}$	0,48
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{\text{одз}} = \frac{3265,9}{992,2}$	3,3
Період інкасації, днів	$i_i = \frac{365}{3,3}$	111

Джерело: побудовано автором за інформацією (Додаток Т, У та Ф)

Отже, коефіцієнт залучення оборотних активів у дебіторську заборгованість становить 0,48. Це хороший результат, який свідчить, що підприємство отримує оплату заборгованостей та більше залучає грошові кошти ніж вилучає їх.

Коефіцієнт оборотності теж має позитивний результат і становить 3,3. Взагалі чим більша кількість оборотів дебіторської заборгованості, тим швидше підприємство отримує оплату від дебіторів. Період інкасації показав нам, що повернення заборгованості в середньому займає 3 місяці, що є нормою для базового підприємства.

Далі слід перейти до аналізу динаміки дебіторської заборгованості.

У Балансі Житлово-комунальної контори смт Козин станом на 31 грудня 2021 року дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги становила 716,6 тис. грн., дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом - 0,2 тис. грн., в тому числі з податку на прибуток – 0 тис. грн., інша поточна дебіторська заборгованість – 209,7 тис. грн.

Згідно з НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» підприємство обов'язково має подавати розширену інформацію про дебіторську заборгованість у Примітках до річної фінансової звітності.

Житлово-комунальна контора смт Козин не наводить деталізацію дебіторської заборгованості в Примітках до річної фінансової звітності. Це має негативний характер, оскільки, порівнюючи звітність за 2019, 2020 та 2021 роки, можна зробити висновок, що з кожним роком дебіторська заборгованість зростає. Така динаміка вказує нам на неефективне управління дебіторською заборгованістю та слабкий контроль.

Результати аналізу динаміки дебіторської заборгованості на базовому підприємстві за 2018-2021 роки наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Аналіз динаміки дебіторської заборгованості Житлово-комунальної контори смт Козин за 2018-2021 рр.

Показник	Роки				Абсолютне відхилення, 2018р. до 2021 р., тис. грн	Темп зростання, 2018р. до 2021 р., %
	2018	2019	2020	2021		
1	2	3	4	5	6	7
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, тис. грн	559,1	568,1	705,8	716,6	+157,5	+128,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, тис. грн	7,6	6,2	0,2	17,6	+10,0	+231,6
Інша поточна дебіторська заборгованість, тис. грн	351,7	213,7	209,7	258,0	-93,7	-26,6
Разом	918,4	788,0	915,7	992,2	+73,8	+108,0

Джерело: побудовано автором за інформацією (Додаток Т, У та Ф)

Отже, можемо зробити висновок, що з 2018 року по 2021 рік загальна дебіторська заборгованість зросла на 73,8 тис. грн. Темп приросту в загальному склав 108%, тобто в 2021 році порівняно з 2018 роком дебіторська заборгованість зросла на 8%. Не дивлячись на те, що з кожним роком дебіторська заборгованість зростає, темп приросту є досить невеликим. На основі отриманих результатів аналізу дебіторської заборгованості графічно зобразимо її динаміку на рис. 3.2.

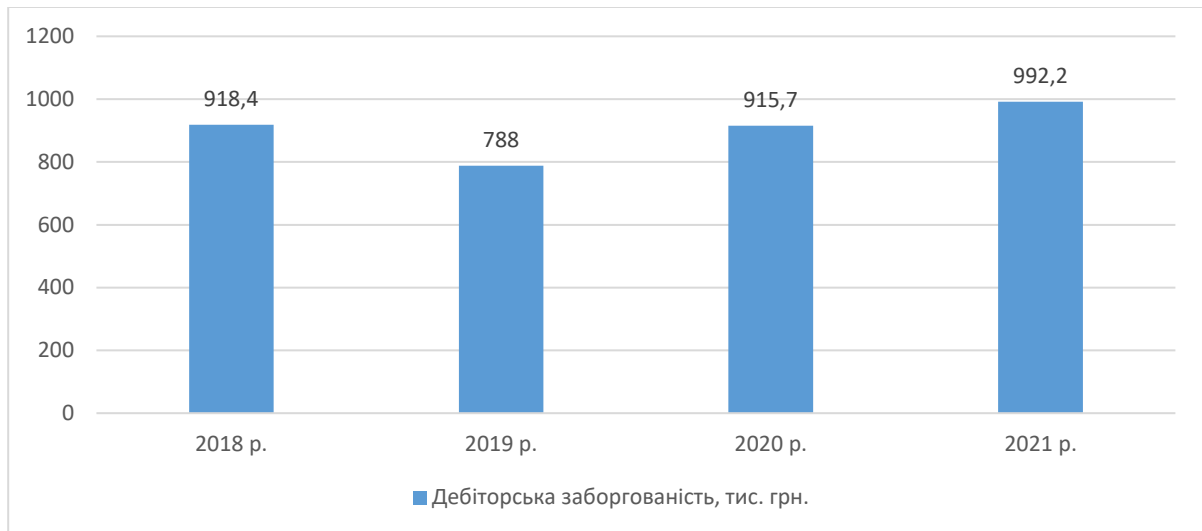

Рисунок 3.2 – Динаміка дебіторської заборгованості Житлово-комунальної контори смт Козин за 2019-2021 рр.

Джерело: побудовано автором за інформацією (Додаток Т, У та Ф)

Не менш важливим є аналіз складу та структури дебіторської заборгованості, який допоможе зрозуміти тенденцію кожної її складової. Результати даного аналізу наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Аналіз динаміки складу та структури дебіторської заборгованості Житлово-комунальної контори смт Козин за 2018 – 2021 рр.

Вид дебіторської заборгованості	Роки, тис. грн.				Структура, %			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	559,1	568,1	705,8	716,6	60,9	72,1	77,08	72,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	7,6	6,2	0,2	17,6	0,8	0,8	0,02	1,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	351,7	213,7	209,7	258,0	38,3	27,1	22,9	26,0
Разом	918,4	788,0	915,7	992,2	100	100	100	100

Джерело: побудовано автором за інформацією (Додаток Т, У та Ф)

Проаналізувавши динаміку складу та структури дебіторської заборгованості,

можемо зробити висновок, що найбільшу питому вагу в загальній дебіторській заборгованості займає дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги. Так, наприклад, у 2021 році частка дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги складає 72,2%. Порівнюючи частку 2018 та 2021 року, видно що питома вага дебіторської заборгованості значно зросла.

Друге місце в структурі загальної дебіторської заборгованості займає інша поточна дебіторська заборгованість, частка якої на 2018 рік становила 38,3%, а 2021 рік - 26%. Тобто, протягом аналізованого періоду питома вага іншої поточної дебіторської заборгованості зменшилась. Найменшу частку займає дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, всього 1,8%. Порівняно з 2018 роком, у 2021 році питома вага дебіторської заборгованості зросла майже у два рази. Отримані результати аналізу динаміки складу та структури дебіторської заборгованості графічно відображено на діаграмі (рис. 3.3).

Рисунок 3.3 – Структура дебіторської заборгованості Житлово-комунальної контори смт Козин у 2021 р.

Джерело: побудовано автором за інформацією (Додаток Т, У та Ф)

Отже, проаналізувавши загальну динаміку структури дебіторської заборгованості, можна зробити висновок, що основну частку загальної дебіторської заборгованості займає дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги.

Як збільшення, так і зменшення дебіторської заборгованості можуть призвести до негативних впливів у фінансовому стані підприємства. Наприклад, збільшення дебіторської заборгованості проти кредиторської свідчить про слабку платоспроможність контрагентів. І навпаки, якщо дебіторська заборгованість зменшується відносно кредиторській це означає, що зменшуються операції з реалізації продукції, товарів, робіт, послуг.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості в Житлово-комунальній конторі смт Козин за 2021 рік наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Порівняльний аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості Житлово-комунальної контори смт Козин за 2021 рік

Показник	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Перевищення заборгованості, тис. грн.	
			дебіторської	кредиторської
1	2	3	4	5
Заборгованість за товари, роботи, послуги	716,6	574,3	142,3	-
Заборгованість за розрахунками:				
з бюджетом	17,6	96,8	-	79,2
– у тому числі з податку на прибуток	-	13,1	-	13,1
зі страхування	-	7,7	-	7,7
з оплати праці	-	0,1	-	0,1
Інша поточна заборгованість	258,0	365,5	-	107,5
Разом	992,2	1057,5	142,2	207,6

Джерело: побудовано автором за інформацією (Додаток Ф)

У фінансовій звітності за 2021 рік Житлово-комунальної контори смт Козин загальна дебіторська заборгованість становить 992,2 тис. грн., а кредиторська

заборгованість – 1057,5 тис. грн. Тобто, в загальному кредиторська заборгованість перевищує дебіторську на 65,4 тис. грн.

Можна зробити висновок, що кредиторська заборгованість не значно перевищує дебіторську, а, отже, позитивно впливає на фінансовий стан підприємства, оскільки підприємство тимчасово залучає в оборот коштів більше, ніж вилучає їх. Проте варто пам'ятати, що кредиторську заборгованість варто погашати незалежно від стану дебіторської заборгованості.

3.3. Оцінка ліквідності та платоспроможності, їх вплив на економічний потенціал підприємства

Одними з найважливіших характеристик стану активів підприємства та їх відповідності поточним пасивам є показники ліквідності та платоспроможності, які вимагають постійної і точної оцінки. Термін «ліквідність» слід розуміти як можливість швидко перетворити активи на гроші. Відповідно даний показник характеризує стан підприємства та інформує про нього як внутрішніх користувачів, так і зовнішніх. Так, наприклад, для власника підприємства недостатній показник ліквідності може вказувати на зменшення прибутковості або ж на послаблення контролю. А ось кредиторів такий показник попереджає про ризики у сплаті боргу. Навіть зі сторони клієнтів та замовників це може свідчити про недотримання умов договорів підприємством.

Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства являє собою порівняння згрупованих статей активу за ліквідністю, що розміщенні у порядку зменшення, зі статтями пасиву, які згруповані за терміновістю оплати та розташовані за збільшенням термінів погашення зобов'язань (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Класифікація активів та пасивів Житлово-комунальної контори смт Козин за 2021 рік

Групи активів	Стаття	Показник, тис. грн	Група пасивів	Стаття	Показник, тис. грн
1	2	3	4	5	6
Високо-ліквідні (A1)	Грошові кошти	589,9	Найбільш термінові (П1)	Кредиторська заборгованість	1057,5
Швидко-ліквідні (A2)	Дебіторська заборгованість	992,2	Короткострокові (П2)	Короткострокові кредити та позикові кошти	-
Повільно ліквідні (A3)	Матеріальні цінності	76,3	Довгострокові (П3)	Довгострокові кредити та позикові кошти	-
Важко-ліквідні (A4)	Основні засоби	5202,9	Постійні (П4)	Джерела власних коштів	6211,0

Джерело: сформовано автором за інформацією (Додатку Ф)

Баланс підприємства вважається абсолютно ліквідним , якщо:

$$A1 > П1, A2 > П2, A3 > П3, A4 < П4 \quad (3.3)$$

Отже, аналізуючи баланс підприємства, можна зробити висновок, що він не є абсолютно ліквідним, оскільки не виконується перша умова, а саме грошові кошти не перевищують кредиторську заборгованість.

Проте даний аналіз надає загальну картину щодо ліквідності підприємства, варто ще провести оцінку ліквідності, яка базується на розрахунках трьох основних коефіцієнтах:

- 1) коефіцієнт загальної ліквідності;
- 2) коефіцієнт швидкої ліквідності;
- 3) коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт загальної ліквідності показує здатність оборотних активів покривати короткострокові зобов'язання і розраховується за формулою:

$$K_{зл} = \frac{ОбА}{ПЗ}, \quad (3.4)$$

де $K_{зл}$ – коефіцієнт загальної ліквідності;

ОбА – сума оборотних активів;

ПЗ – сума поточних (короткострокових) зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності є більш суворим показником ліквідності, оскільки при розрахунку запаси не включаються до оборотних активів. Даний показник розраховується за формулою:

$$K_{\text{шл}} = \frac{\text{ОбА} - \text{З}}{\text{ПЗ}}, \quad (3.5)$$

де $K_{\text{шл}}$ – коефіцієнт швидкої ліквідності;

З – сума запасів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) – найбільш жорсткий критерій ліквідності підприємства, який відображає частину поточних зобов'язань, що можуть бути погашені негайно. Коефіцієнт розраховується за формулою:

$$K_{\text{ал}} = \frac{\text{Гр}}{\text{ПЗ}}, \quad (3.6)$$

де $K_{\text{ал}}$ – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

Гр – грошові кошти.

Результати оцінки ліквідності Житлово-комунальної контори смт Козин за 2021 рік наведено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Оцінка ліквідності Житлово-комунальної контори смт Козин за 2021 рік

Показник	Розрахунок	Результат
1	2	3
Коефіцієнт загальної ліквідності	$K_{\text{зл}} = \frac{2043,8}{1044,4}$	2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{\text{шл}} = \frac{2043,8 - 76,3}{1044,4}$	1,9
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{\text{ал}} = \frac{589,9}{1044,4}$	0,6

Джерело: побудовано автором за інформацією (Додатку Ф)

Коефіцієнт загальної ліквідності в Житловокомунальній конторі смт Козин дорівнює 2 і це свідчить, що підприємство може повністю погасити поточні зобов'язання. В практиці прийнято вважати, що при продажі активів їх ліквідаційна ціна має бути приблизно у два рази менше їх ринкової вартості. Тобто половину фактичних оборотних активів буде достатньо для погашення поточної дебіторської

заборгованості.

Розрахований коефіцієнт швидкої ліквідності означає, що на кожну гривню поточного зобов'язання припадає 1,9 грн ліквідних активів. Для Житлово-комунальної контори смт Козин даний показник є позитивним.

Для коефіцієнта абсолютної ліквідності нормативне значення має бути не менше 0,2. За результатами розрахунку, на базовому підприємстві даний коефіцієнт становить 0,6, що свідчить про абсолютну ліквідність підприємства.

Отже, за проведенням аналізом ліквідності підприємства, можемо зробити висновок, що Житлово-комунальна контора смт Козин є абсолютно ліквідною установою. На практиці доведено, що поверхневого аналізу Балансу підприємства не достатньо для визначення ліквідності компанії. Слід провести детальний аналіз з розрахунками всіх необхідних показників, що допоможуть більш точніше та глибше розглянути його стан.

Також для оцінки платоспроможності підприємства можна розрахувати робочий капітал, який свідчить про здатність підприємства сплатити не тільки поточні зобов'язання, а й має додаткові фінансові ресурси для розширення діяльності та інвестиційної діяльності. Для розрахунку робочого капіталу використовують формулу:

$$Рк = ОбА - ПЗ, \quad (3.7)$$

де Рк – робочий капітал підприємства.

Робочий капітал в Житлово-комунальній конторі смт Козин становить 999,4 тис. грн. Для комунальної установи даний показник є прийнятним і несе позитивний характер.

Отже, результат аналізу впливу дебіторської заборгованості на фінансовий стан Житлово-комунальної контори смт Козин свідчить про платоспроможність підприємства. Всі розраховані коефіцієнти або приближені до нормативного значення, або ж перевищують його, що свідчить про високу ліквідність підприємства.

Таким чином, категорія ліквідності відіграє вагомую роль при формуванні виваженої фінансової політики підприємства на будь-якому етапі його розвитку, особливо в період економічної кризи. Недостатня ліквідність означає, що суб'єкт господарювання не може скористатися новими вигідними комерційними можливостями, тобто він немає свободи вибору, і це значно обмежує дії керівництва. Також низька ліквідність свідчить, що підприємство немає достатнього запасу грошових коштів для оплати своїх поточних зобов'язань. Це може призвести до інтенсивного продажу довгострокових вкладень і активів, а в найгіршому випадку – до неплатоспроможності й банкрутства.

Висновки до розділу 3

Невід'ємною частиною ефективного управління дебіторською заборгованістю є її аналіз та оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства, що дозволяє отримати повну інформацію про дану заборгованість та фактори, що впливають на її зміни.

1. Розкрито значення аналізу дебіторської заборгованості, яке полягає в достовірній оцінці інформації про фактичний стан усіх складових дебіторської заборгованості за її величиною, динамікою та структурою. Наведено поетапний процес аналізу дебіторської заборгованості, що дозволить точно та структуровано оцінити фактичний стан підприємства. Отже, спершу визначаємо мету, завдання та предмет аналізу. Наступний крок полягає у зборі всієї необхідної інформації для аналізу дебіторської заборгованості. Після пошуку інформаційних джерел, проводимо безпосередньо аналіз за допомогою розрахунків різних показників та коефіцієнтів, отримані результати аналізуємо та структуруємо для легкого сприйняття і приймаємо правильні та ефективні управлінські рішення.

2. Оцінено рівень дебіторської заборгованості, який свідчить, що підприємство отримує оплату заборгованостей та більше залучає грошові кошти ніж вилучає їх. Проаналізовано динаміку та структуру дебіторської заборгованості підприємства. На базовому підприємстві протягом трьох останніх років спостерігається тенденція збільшення як дебіторської заборгованості, так і кредиторської заборгованості, що свідчить про більше залучення коштів в оборот ніж їх вилучення. Аналіз структури дебіторської заборгованості показує, що основну її частку займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

3. Проведено оцінку ліквідності та платоспроможності підприємства на основі коефіцієнтів загальної, швидкої та поточної ліквідності. Проаналізувавши всі отримані результати, зроблено висновок, що Житлово-комунальна контора смт Козин є платоспроможною установою.

ВИСНОВКИ

Дебіторська заборгованість займає важливе місце в господарській діяльності будь-якого підприємства, оскільки пов'язана з економічними взаємовідносинами між підприємством та його контрагентами та являється економічним явищем, що впливає на діяльність підприємства в цілому. Важливими складовими ефективного управління дебіторською заборгованістю є обліково-аналітичне забезпечення, встановлення основних факторів її змін та резервів її погашення. У ході написання кваліфікаційної роботи на основі дослідження діяльності Житлово-комунальної контори смт Козин було сформовано наступні висновки.

1. У роботі вказано, що пояснення терміну «дебіторська заборгованість» було об'єктом дослідження не одного покоління як зарубіжних, так і вітчизняних вчених-економістів. Проте, проаналізувавши різні підходи трактування даного поняття, було визначено економічну суть дебіторської заборгованості, а саме: дебіторська заборгованість – це актив, який несе в собі певні вимоги до фізичних та юридичних осіб з оплати боргу за отриману продукцію, товар, роботи, послуги, базуючись на договір купівлі-продажу між підприємством та покупцем. Дане трактування розкриває економічний зміст дебіторської заборгованості зі сторони обліку (актив) та визначає причини її виникнення (умови договору).

2. Правильна та достовірна оцінка дебіторської заборгованості передбачає визначення ринкової вартості дебіторської заборгованості, а саме: визначення грошового еквівалента, який планує отримати підприємство в результаті погашення заборгованості. Стосовно визнання, то дебіторська заборгованість визнається активом за умов якщо існує ймовірність майбутньої вигоди та може бути достовірно визначена її сума.

3. Розкрито особливості обліку за розрахунками з покупцями і замовниками та за

розрахунками з іншими дебіторами. На основі дослідження зроблено висновок, що процес обліку дебіторської заборгованості на базовому підприємстві організований добре та відповідає чинним нормативним актам. Господарські операції відображаються в бухгалтерському обліку методом їх повноцінного та безперервного документування. Записи в облікових регістрах ведуться на підставі первинних документів. Для обліку дебіторської заборгованості підприємство використовує такі первинні документи як рахунок на оплату, акт наданих послуг, податкова накладна тощо. Первинна документація базового підприємства заповнена правильно та містить всі необхідні реквізити.

4. В ході аналізу методів створення резерву сумнівних боргів, визначено призначення кожного з них. Так, наприклад, метод оцінки резерву сумнівних боргів, виходячи з платоспроможності кожного конкретного дебітора, слід використовувати підприємствам, які мають незначну кількість постійних покупців, з якими є довірчі взаємовідносини, стосовно яких підприємство має повну достовірну інформацію щодо їхнього фінансового становища. А ось метод розрахунку резерву сумнівного боргу на основі класифікації дебіторської заборгованості за групами слід використовувати підприємствам, що мають велику кількість постійних споживачів. Саме цей метод було запропоновано до використання для досліджуваного підприємства. Такий метод надає можливість легко і правильно визначити резерв, що забезпечить достовірне та вчасне складання фінансової звітності.

5. Облікова політика підприємства враховує всі особливості його діяльності, відповідає вимогам чинного законодавства та забезпечує організаційно-методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості. У роботі розглянуто підходи до трактування поняття «облікова політика», визначено елементи, складові, функції та мету формування, розглянуто етапи розробки та затвердження облікової політики на підприємстві. Трактування поняття «облікова політика» як у МСФЗ, так і в українському законодавстві передбачає, що підприємство до початку звітного періоду

вибирає в межах, встановлених стандартами або іншими нормативними документами, певні методи, методики, способи оцінки, форми організації обліку, які використовуються ним для ведення поточного обліку і складання фінансової звітності.

6. Обґрунтовано важливість проведення аналізу дебіторської заборгованості та розкрито його значення, яке полягає в достовірній оцінці інформації про фактичний стан усіх складових дебіторської заборгованості за її величиною, динамікою та структурою. Виділено етапи проведення аналітичного дослідження дебіторської заборгованості, а саме: 1) оцінка динаміки, складу та структури дебіторської заборгованості; 2) аналіз якісного стану дебіторської заборгованості; 3) вивчення та оцінка сумнівної та безнадійної заборгованостей; 4) оцінка результатів аналізу та формулювання аналітичних висновків.

7. Проаналізовано динаміку та структуру дебіторської заборгованості підприємства. На базовому підприємстві протягом трьох останніх років спостерігається тенденція збільшення як дебіторської заборгованості, так і кредиторської заборгованості, що свідчить про більше залучення коштів в оборот ніж їх вилучення. Аналіз структури дебіторської заборгованості показує, що основну частку всієї дебіторської заборгованості займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги

8. Проведено оцінку ліквідності та платоспроможності підприємства на основі коефіцієнтів загальної, швидкої та поточної ліквідності. Проаналізувавши всі отримані результати, зроблено висновок, що Житлово-комунальна контора смт Козин є платоспроможною установою. На основі аналізу ліквідності балансу встановлено, що підприємство має середній рівень економічного потенціалу. Це спричинено тим, що суб'єкт господарювання отримує прибуток, але його рівень досить чутливий до впливу внутрішніх та зовнішніх факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик М.Д. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ, 2005. 592 с.
2. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ: Ольга, 2002. 528 с.
3. Боді Зві, Мертон Роберт Фінанси: пер. з анг.: навч. посіб. Київ, 2000. 592 с.
4. Бондарчук Л.В. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 16. С.135-138.
5. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навч. посіб. Житомир: ПП 97 «Рута», 2002. 544 с.
6. Верига Ю.А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 264 с.
7. Власюк Г.В. Проблеми класифікації та оцінки дебіторської заборгованості, шляхи її вирішення. *Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво»*. 2017. Вип. 6. С. 131-135.
8. Гнатенко Є.П. Методичні підходи щодо визначення поняття «дебіторська заборгованість». *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2013, Вип. 10(1). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10(1)_21) (дата звернення 27.09.2022).
9. Гнатенко Є.П. Нормативно-правові засади обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з покупцями та замовниками. *Молодий вчений*. 2016. Вип.10(37). С.351-353.
10. Гнатенко Є.П. Сучасні методики аналізу дебіторської заборгованості. *Молодий вчений*. 2016. Вип.11(38). С.562-565.
11. Грицай О.І., Станасюк Н.С. Управління дебіторською заборгованістю в контексті її обліково-аналітичного забезпечення. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 825–832.
12. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

/operativ/menu/menu_u/size_20.htm (дата звернення 16.10.2022).

13. Дмітрієва Ю.В. Пропозиції щодо створення резерву сумнівних боргів. *Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи*. В 2 т. Том 1. Дніпро: Гарант СВ, 2020. С. 49-50.

14. Дубовик М.Ф., Озеран А.В. Концептуальні аспекти міжнародної та української практики формування та використання резерву сумнівних боргів. *Науковий журнал "Альманах науки"*. 2021. № 5 (50). С. 13-18.

15. Євлаш Т. Методичні підходи до удосконалення класифікації дебіторської заборгованості. *Економічний аналіз*. 2016. Вип. 5. С. 255-258.

16. Загородній А.Г., Партин Г.О., Пилипенко Л.М. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: підручник. Київ, 2009. 422 с.

17. Задорожний З.-М.В. Актуальні питання облікової політики підприємств щодо необоротних активів : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. 237 с.

18. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-XIV. Дата оновлення 14.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.10.2022).

19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30. 11. 1999 р. № 291. Дата оновлення 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.10.2021).

20. Карбовник А.М. Деякі аспекти управління дебіторською заборгованістю та їх вплив на джерела формування оборотних активів. *Фінанси України*. 2001. № 9. С. 92-97.

21. Кобилянська О.І. Фінансовий облік: підручник. Київ : Знання, 2004. 473 с.

22. Крайник О.П., Клепікова З.В. Фінансовий менеджмент : навч.посіб. Львів, 2008. 260 с

23. Кручак Л. Методика аналізу дебіторської заборгованості в системі управління

підприємством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. Вип. 5(29). С. 161-165.

24. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку : підручник, 2001. 360 с.

25. Лищенко О.Г. Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво*. 2018. Вип. 3. С. 84-89.

26. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства: підручник, 2019. 665 с.

27. Малькова Т.М. Теорія і практика міжнародного бухгалтерського обліку. *Бізнеспреса*. 2001. 336 с.

28. Матиціна Н. О. Фінансова політика підприємства як інструмент управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. Вип. 7. С.25-28.

29. Міжнародні (стандарти) бухгалтерського обліку № 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text (дата звернення 18.10.2022).

30. Міжнародні (стандарти) бухгалтерського обліку № 32 «Фінансові інструменти: подання» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text (дата звернення 16.10.2022).

31. Міжнародні (стандарти) бухгалтерського обліку № 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» від 12.03.2013 р. Дата оновлення 17.10.2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015/ed20131017#Text (дата звернення 12.10.2022).

32. Міщук Є.В., Сидорова І.І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. *Економічна наука*. 2018. Вип.2. С. 54-57.

33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02. 2013 р., №73. Дата оновлення 10.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 18.10.2022).

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999 р., №237. Дата оновлення 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 12.10.2022).

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №13 «Фінансові інструменти» від 30.11.2001 р., №559. Дата оновлення 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення 12.10.2022).

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід» від 29.11. 1999 р., №290. Дата оновлення 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 13.10.2022).

37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №19 «Об'єднання підприємств» від 07.07. 1999 р., №163. Дата оновлення 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99#Text> (дата звернення 13.10.2022).

38. Осадча Г.Г. Методи створення резерву сумнівних боргів. *Проблеми і перспективи розвитку фінансів, обліку і маркетингу в сучасному середовищі*. 2012. Вип.3. С. 160-169.

39. Пастернак М.М. Методика аналізу дебіторської заборгованості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 681-686.

40. Паянок Т., Савченко А. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за допомогою економіко-математичних методів. *Виклик часу*. 2017. Вип. 3. С. 27-32.

41. Пелих А.О. Статистичний аналіз дебіторської заборгованості житлово-комунального господарства: зб. матеріалів конференції: *Інноваційні ідеї та проекти для економічного відродження України*. Київ: КНЕУ, 2021. С. 55-57.

42. Петричко М.М. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 662-666.

43. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р., №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

(дата звернення 13.10.2022).

44. Подолянчук Р.В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості. *Управління розвитком*. 2018. Вип. 4. С. 114-116.

45. Скоробогатова В.В. Підходи до оцінки монетарної та немонетарної дебіторської заборгованості. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2017. Вип. 2 (23). С. 337-342.

46. Сопко, В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб, 2006. 526 с.

47. Степаненко О.І. Дебіторська заборгованість в системі бухгалтерського обліку: класифікація, оцінка, порядок визнання. *Трансформаційні процеси національної економіки: теоретичні і практичні аспекти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* Львів : ЛЕФ, 2021. С. 134–139.

48. Стоун Д., Хітчінг К. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз; пер. з англ. Ю.А. Огибин, Г.А. Огибин. Москва.: Сирин, 1998. 302 с.

49. Федорченко О.Є. Актуальні проблеми управління дебіторською заборгованістю на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. Вип. 7. С. 60-63.

50. Хендріксен Е.Є., Ван Бреда М.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: пер. з англ. Я.В. Соколова.- Москва: Фінанси і статистика, 1997. 351 с.

51. Чорненька О.Б. Основні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства. *Наукові записки*. 2016. Вип. 1(52). С.226-234.

52. Юровський Б. Як відображати в бухгалтерському та податковому обліку сумнівні борги. *Експрес-аналіз законодавчих та нормативних актів*. 2017. Вип. 22 (440). С. 11-12.

53. Якубенко Ю.Л. Проблеми обліку розрахунків з дебіторами та пошук шляхів їх вирішення. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 727-729.

Додатки

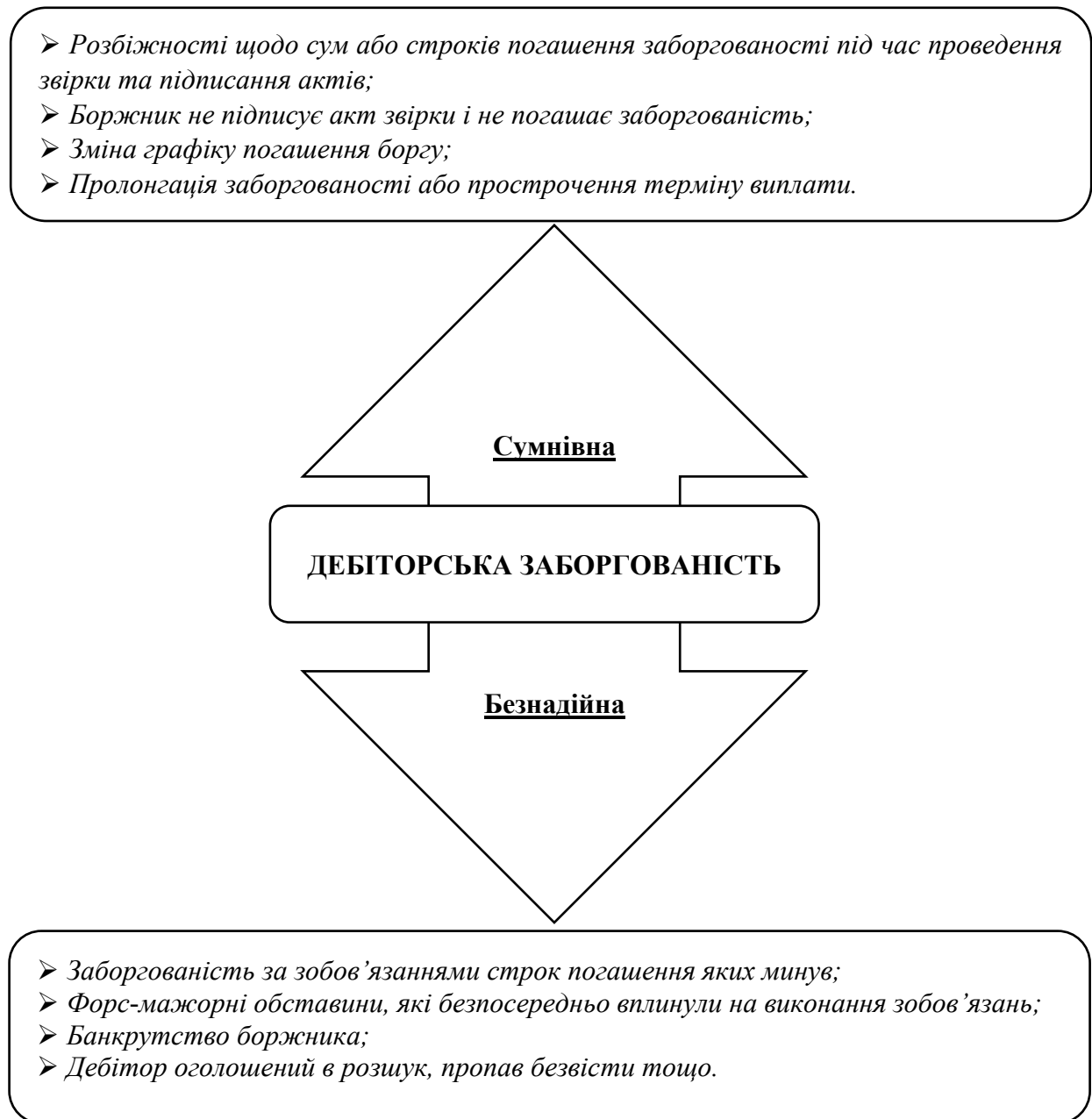

Рисунок А.1 – Якісні характеристики сумнівної та безнадійної заборгованості
Джерело: побудовано за інформацією [7, 8]

Додаток Б

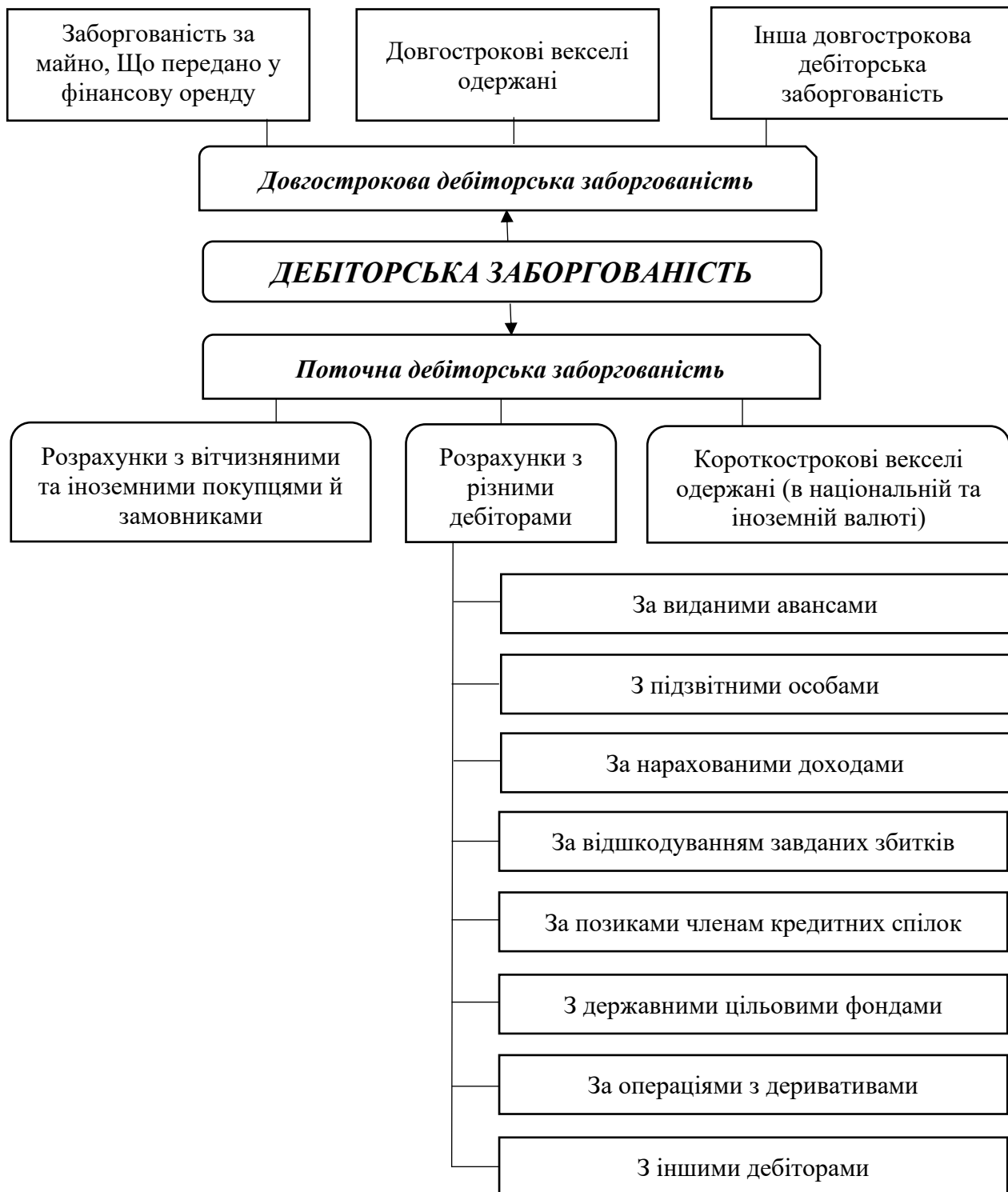

Рисунок Б.1 – Класифікація дебіторської заборгованості для потреба бухгалтерського обліку відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

Джерело: побудовано за інформацією [19, 43]

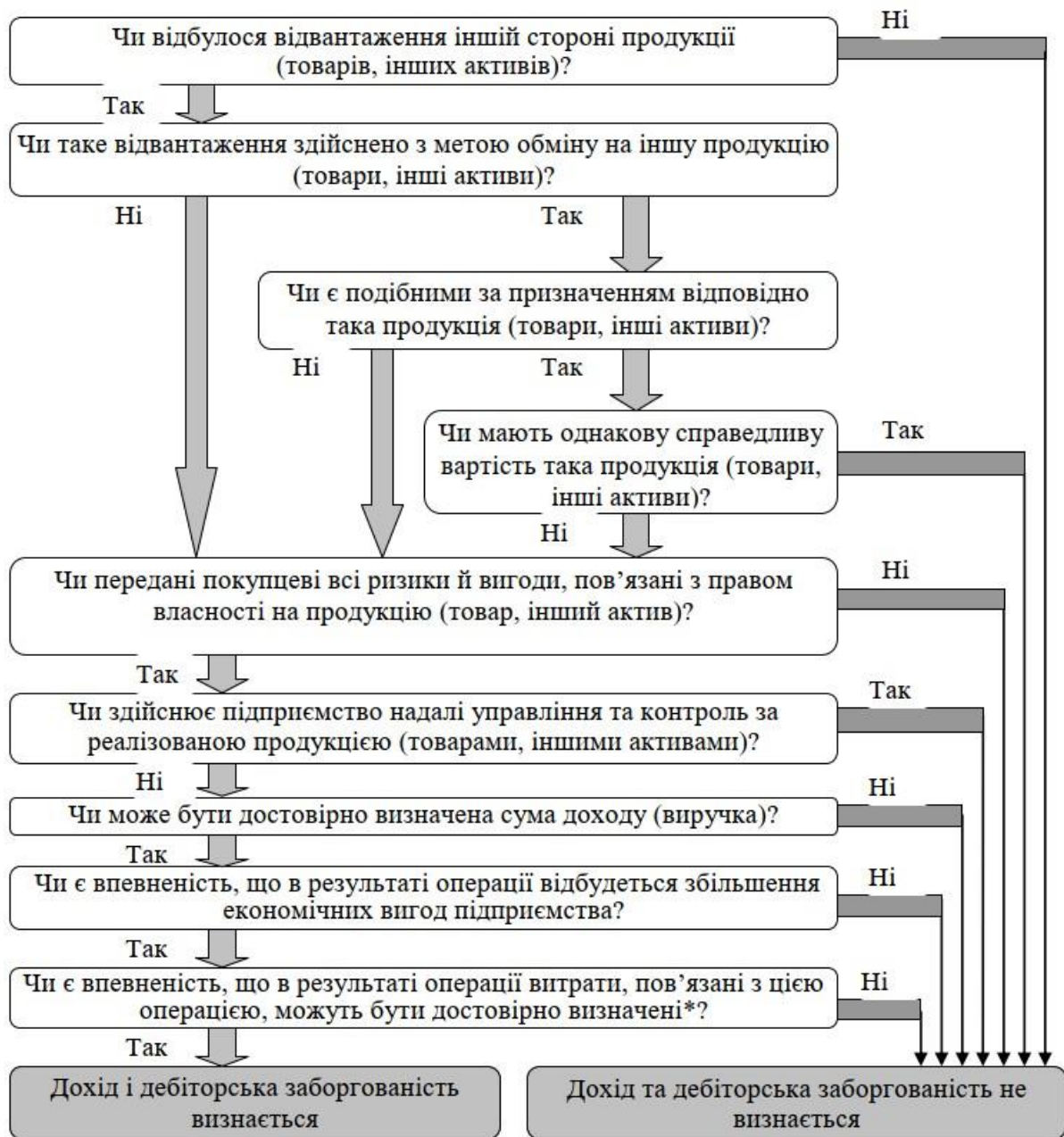

Рисунок В.1 – Дерево рішень щодо порядку визнання доходів та дебіторської заборгованості під час реалізації продукції, товарів, інших активів

Джерело: побудовано за інформацією [3, 44]

Додаток В

Таблиця В.1 – Вітчизняна та закордонна практика облікової оцінки дебіторської заборгованості підприємства

№ з/п	Етап облікового процесу	Особливості підходів за:	
		НП(с)БО	МСБО
1	2	3	4
1	Групування	Розподіляється на поточну і довгострокову; за відвантажену продукцію, товари, роботи, послуги (НП(с)БО 10); дебіторську заборгованість, не призначена для перепродажу (НП(с)БО 13).	Поділяється на ініційовану та неініційовану. Ініційована дебіторська заборгованість означає її придбання підприємством як участі у позиції, наданій іншим позикодавцем за умови, що підприємство фінансує цю позику на дату, коли її ініціює цей інший позикодавець. Неініційована дебіторська заборгованість класифікується як утримувана до строку погашення, наявна для продажу або утримувана для операцій (МСБО 39).
2	Визнання	Визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, якщо існує ймовірність отримання майбутніх економічних вигід, а також може бути достовірно визначена її сума (НП(с)БО 10).	Визнання фінансового активу відбувається тоді, коли організація стає стороною контракту (договору), за умови виникнення зобов'язання по інструменту (МСБО 32).
3	Оцінка	В момент визнання оцінюється за первісною вартістю. Включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю, тобто за вирахуванням резерву сумнівних боргів (НП(с)БО 10).	Оцінюється за справедливою вартістю (за вартістю операції), включаючи витрати зі здійснення операції, які прямо пов'язані з придбанням або випуском фінансового активу чи фінансового зобов'язання. Після первинного визнання дебіторська заборгованість оцінюється на дату балансу за вартістю, що амортизується, із застосуванням методу ефективної ставки відсотка та переоцінюється на дату погашення.

Продовження таблиці В.1

1	2	3	4
4	Визначення резерву сумнівних боргів	Величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів: – застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості – величина резерву визначається на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів; – застосування коефіцієнта сумнівності – величина резерву розраховується множенням суми залишку дебіторської заборгованості на початок періоду на коефіцієнт сумнівності (НП(с)БО 10).	Визначення вірогідності стягнення заборгованості по кожному дебітору, нарахування резерву лише по тим дебіторам, стягнення заборгованості з яких є сумнівним. Нарухування резерву в процентному відношенні від виручки за період. Розподіл дебіторської заборгованості на групи залежно від періодів відстрочки і нарахування резерву в процентному відношенні, визначеному для кожної групи (МСБО 39).

Джерело: побудовано за інформацією [11]

Додаток Д

Податкова накладна Житлово-комунальної контори смт Козин

Зведена податкова накладна	
Складена на операції, звільнені від оподаткування	
Не підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причини (зазначається відповідний тип причини)	

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
31 грудня 20
(у редакції н
від 01 берез

ЗАРЕЄСТРОВАНО В ЄРПН

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

2 9 1 2 2 0 2 1
(дата складання)/ 2 9 /
(порядковий номер)

Постачальник (продавець)	
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНА КОНТОРА С.М.Т.КОЗИН	
(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)	
3 0 2 7 3 6 5 1 0 1 6 3	1
(індивідуальний податковий номер)	(код 5)
3 0 2 7 3 6 5 8	1
(податковий номер платника податку 3 або серія (за наявності) та номер паспорта 4)	(код 5)

Отримувач (покупець)	
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПРОТЕЛЕКОМ"	
(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)	
3 8 0 9 8 5 7 1 0 1 3 8	1
(індивідуальний податковий номер)	(код 5)
3 8 0 9 8 5 7 1	1
(податковий номер платника податку 3 або серія (за наявності) та номер паспорта 4)	(код 5)

Розділ А

I	Загальна сума коштів, що підлягають сплаті, з урахуванням податку на додану вартість	500,00
II	Загальна сума податку на додану вартість, у тому числі:	83,33
III	загальна сума податку на додану вартість за основною ставкою	83,33
IV	загальна сума податку на додану вартість за ставкою 7%	
V	загальна сума податку на додану вартість за ставкою 14%	
VI	Усього обсяги постачання за основною ставкою (код ставки 20)	416,67
VII	Усього обсяги постачання за ставкою 7% (код ставки 7)	
VIII	Усього обсяги постачання за ставкою 14% (код ставки 14)	
IX	Усього обсяги постачання при експорті товарів за ставкою 0% (код ставки 901)	
X	Усього обсяги постачання на митній території України за ставкою 0% (код ставки 902)	
XI	Усього обсяги операцій, звільнених від оподаткування (код ставки 903)	
XII	Дані щодо зворотної (заставної) тари	

Розділ Б

№ з/п	Опис (номенклатура) товарів/послуг продавця	товару згідно з УКТ ЗЕД	Код		Одиниця виміру товару/ послуги		Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна постачання одиниці товару/ послуги без урахування податку на додану вартість	Код ставки	Код пільги ⁷	Обсяги постачання (база оподаткування) без урахування податку на додану вартість	Сума податку на додану вартість	Код виду діяльності сільськогосподарсько- го товаровиробника
			ознаки імпор- товано- го то- вару ⁶	послуги згідно з ДКПП	умовне позначення (українське)	код							
1	2	3.1	3.2	3.3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Утримання обладнання базової станції за грудень 2021 року.			68,20	послуга		1	416,67	20		416,67	83,334	

Суми податку на додану вартість, нарахovanі (сплачені) у зв'язку з постачанням товарів/послуг, зазначених у цій накладній, визначені правильно, відповідають сумі податкових зобов'язань продавця.

ЕП Колінченко
Юлія Валеріївна

Посадова (уповноважена) особа/фізична особа
(законний представник)

Юлія Колінченко
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

3058705789

(реєстраційний номер облікової картки платника податків
або серія (за наявності) та номер паспорта)

Рахунок на оплату Житлово-комунальної контори смт Козин

Увага! Оплата цього рахунку означає погодження з умовами поставки товарів. Повідомлення про оплату є обов'язковим, в іншому випадку не гарантується наявність товарів на складі. Товар відпускається за фактом надходження коштів на п/р Постачальника, самовивозом, за наявності довіреності та паспорта.

Зразок заповнення платіжного доручення			
Одержувач	Житлово- комунальна контора с.м.т.Козин		
Код	30273658	КРЕДИТ рах. N	
Банк одержувача	Код банку	A13380805000002600270269942	
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	380805		

Рахунок на оплату № 70 від 30 вересня 2022 р.

Постачальник: Житлово- комунальна контора с.м.т.Козин
П/р UA133808050000026002702699426, Банк АТ "Райффайзен Банк Аваль", МФО 380805
Україна, 08711, Київська, Обухівський, смт.Козин, Партизанська, 2, тел.: (044) 594 60 21,
код за ЄДРПОУ 30273658, ІПН 302736510163, № свід. 100233795

Покупець: ККП "Козинський ринок"
Тел.: (093) 0501376

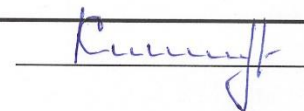
Договір: водопостачання №1 від 19.04.2018 року

№	Товари (роботи, послуги)	Кіл-сть	Од.	Ціна з ПДВ	Сума з ПДВ
1	Водопостачання вересень 2022 року 00037-00038; 00040-00041	2	м3	12,34	24,68

Всього: 24,68
У тому числі ПДВ: 4,11

Всього найменувань 1, на суму 24,68 грн.
Двадцять чотири гривні 68 копійок
У т.ч. ПДВ: Чотири гривні 11 копійок

Виписав(ла):

ДПС повідомляє про функціонування «Єдиного Вікна подання електронної звітності», скористатись яким можна за адресою: <https://www.tax.gov.ua/elektronna-zvitnist/priyannya-ta-obrobka-elektron-dokumentiv-its-edine-vikno/>

Додаток 3

Акт надання послуг Житлово-комунальної контори смт Козин

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор
Житлово- комунальна контора с.м.т.Козин

Колінченко Ю.О.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
ККП "Козинський ринок"**АКТ надання послуг
№ 88 від 30 вересня 2022 р.**

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника ККП "Козинський ринок", з одного боку, і представник Виконавця Житлово- комунальна контора с.м.т.Козин, з іншого боку, склали цей акт про те, що на підставі наведених документів:

Договір: водопостачання №1 від 19.04.2018 року

Виконавцем були виконані наступні роботи (надані такі послуги):

№	Найменування робіт, послуг	Кіл-сть	Од.	Ціна з ПДВ	Сума з ПДВ
1	Водопостачання вересень 2022 року 00037-00038; 00040-00041	2	м3	12,34	24,68

Всього: 24,68

У тому числі ПДВ: 4,11

Загальна вартість робіт (послуг) склала без ПДВ Двадцять гривень 57 копійок, ПДВ Чотири гривні 11 копійок, загальна вартість робіт (послуг) із ПДВ Двадцять чотири гривні 68 копійок.

Замовник претензій по об'єму, якості та строкам виконання робіт (надання послуг) не має.

Місце складання: смт.Козин, Обухівський р-н, Київська обл.

Від Виконавця*

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення:
30.09.2022

Житлово- комунальна контора с.м.т.Козин,
код за ЄДРПОУ 30273658, тел.: (044) 694 60 21,
ІПН 302736510163, № свід. 100233795,
п/р UA133808050000026002702699426, у банку
АТ "Райффайзен Банк Аваль", МФО 380805,
Україна, 08711, Київська, Обухівський,
смт.Козин, Партизанська, 2

Від Замовника

30.09.2022

ККП "Козинський ринок",
код за ЄДРПОУ 31432181, тел.: (093) 0501376,
Україна, 08711, Київська, Обухівський,
смт.Козин, Київська, будинок № 39

Додаток И

Платіжне доручення Житлово-комунальної контори смт Козин

ПЛАТІЖНЕ ДОРУЧЕННЯ N 267
від "02" грудня 2021 р.

0410001

Одержано банком

Платник КП ЖКК смт. Козин

Код

30273658

Банк платника
АТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК"

код банку

380805

ДЕБЕТ рах. N

UA13 3808 0500 0002 6002 7026 9942 6

СУМА

3694,00

Отримувач РВ ДУ "Київський ОЦКПХ МОЗ"

Код

38568787

Банк отримувача
ДЕРЖАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА
УКРАЇНИ, М. КИЇВ

код банку

820172

КРЕДИТ рах. N

UA29 8201 7203 1322 1001 2010 8528 5

Сума (словами)

Три тисячі шістсот дев'яносто чотири гривні 00 копійок

Призначення платежу

Лабораторне дослідження води згідно рах. №366 від
01.12.2021 року, у т.ч. ПДВ 20% - 615.67 грн.

ДР

Проведено банком
02.12.2021

підпис банку

М.П. Підписи

Наказ «Про затвердження Положення про облікову політику підприємства»
Житлово-комунальної контори смт Козин

ЖИТЛОВО – КОМУНАЛЬНА КОНТОРА СМТ. КОЗИН

Н А К А З

№ 11-3

смт. Козин

02 січня 2020 р.

*« Про затвердження Положення про
облікову політику підприємства»*

Відповідно до п.5 ст.8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. № 996-XIV і з метою забезпечення достовірності інформації про господарську діяльність підприємства

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про облікову політику підприємства.
2. Ввести в дію Положення про облікову політику підприємства з 02 січня 2020 року.
3. Призначити відповідальною за дотримання Положення про облікову політику підприємства головного бухгалтера Колінченко Ю.В.

Директор

Ю.С.Колінченко

З наказом ознайомлений(на):

Колінченко Ю.В.

Акт звірвання Житлово-комунальної контори смт Козин

Акт звірвання

взаємних розрахунків за період: 01.01.2021 - 07.09.2021
 між ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КИЇВОБЛГАЗ ЗБУТ»
 і Козин ЖKK смт
 за договором № 41СТ417-1762-21 від 29.04.2021

07 вересня 2021 р.

Ми, що нижче підписалися, Бухгалтер ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КИЇВОБЛГАЗ ЗБУТ» Савченко Л.П., з одного боку, і
 Козин ЖKK смт _____, з іншого боку, склали даний акт звірвання у тому, що стан взаємних розрахунків за
 даними обліку наступний:

За даними ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КИЇВОБЛГАЗ ЗБУТ» грн				За даними Козин ЖKK смт, грн			
Дата	Документ	Дебет	Кредит	Дата	Документ	Дебет	Кредит
Сальдо початкове				Сальдо початкове			
31.05.21	Продаж (31.05.2021)	23 474,89					
10.06.21	Оплата (129 від 10.06.2021)		23 474,89				
30.06.21	Продаж (30.06.2021)	20 972,69					
05.07.21	Оплата (147 від 05.07.2021)		20 972,69				
31.07.21	Продаж (31.07.2021)	22 599,55					
09.08.21	Оплата (177 від 09.08.2021)		22 599,55				
31.08.21	Продаж (31.08.2021)	15 415,54					
02.09.21	Оплата (193 від 02.09.2021)		15 415,54				
Обороти за період		82 462,67	82 462,67	Обороти за період			
Сальдо кінцеве				Сальдо кінцеве			

За даними ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КИЇВОБЛГАЗ ЗБУТ»
 на 07.09.2021 заборгованість відсутня.

Від ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КИЇВОБЛГАЗ ЗБУТ»

Бухгалтер

(Савченко Л.П.)

Від Козин ЖKK смт

Козин ЖKK смт

Додаток М

Акт інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами Житлово-комунальної контори смт Козин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
17 червня 2015 року N 572

Житлово- комунальна контора с.м.т.Козин
(установа)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 3 0 2 7 3 6 5 8

Акт N 1 інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами

"1" жовтня 2021 р.
(дата складання)

На підставі розпорядчого документа від "1" вересня 2021 р. № 35 проведено інвентаризацію розрахунків за дебіторською і кредиторською заборгованостями (доходами і витратами майбутніх періодів) станом на "1" жовтня 2021 р.

При інвентаризації встановлено таке:

1. За дебіторською заборгованістю

Дебітор		Найменування субрахунку	Сума дебіторської заборгованості за даними бухгалтерського обліку (витрати майбутніх періодів)			Із загальної суми, вказаної в графі 4, зазначається заборгованість, за якою минає строк позовної давності (додаток: довідка до акта інвентаризації розрахунків про дебіторську і кредиторську заборгованість, щодо яких строк позовної давності минає)
найменування	ЄДРПОУ (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта)		всього	у тому числі		
				заборгованість, що підтверджена дебіторами	заборгованість, що не підтверджена дебіторами	
1	2	3	4	5	6	7
		6851	22,08	22,08		
ТОВ "Торговий дім Асортимент"	33739247	631	2 400,00	2 400,00		
Товариство з обмеженою відповідальністю "Вілла Бельведер"	37119794	361	7 527,40	7 527,40		
Все про бухгалтерський облік ТОВ	20021027	631	11 577,00	11 577,00		
Джуклай О.Л., вул.Садова, 33 кв.42	34911231	3771	178,55	178,55		
ТОВ "Кадастровий квартал"	23243188	361	246,80	246,80		
ЗАТ "А.Е.С.Київобленерго "		631	127 505,39	127 505,39		
Кінцевий стоживач		361	412 114,48	412 114,48		
Кінцевий стоживач		631	49 243,81	49 243,81		
ККП "Козинський ринок"	31432181	361	61,70	61,70		
ФОП Лановенко ІВ	2932109222	361	195,32	195,32		
Лисенко В., вул. Київська, 43		3771	20,33	20,33		
МТС УКРАЇНА	14333937	631	3 458,24	3 458,24		
НАК "Нафтогаз України"	20077720	631	0,75	0,75		
Комунальне підприємство "Обухівський тепломережа"	32724676	631	12 600,04	12 600,04		
Обслуговуючий кооператив "Олександрівський"	35758921	361	3 998,16	3 998,16		
ПАТ "Київоблгаз" Васильківська ФЕГГ	25298294	631	9 305,12	9 305,12		
ПАТ "Укртрансгаз" філія УМГ "Київтрансгаз"	23517243	631	7 417,12	7 417,12		
Тацнівське споживче товариство	25565140	361	271,48	271,48		
ТЗОВ "ТІАН-Телеком"	30551142	361	8 200,00	8 200,00		
СПД Тимченко ОП	2416003361	361	257,30	257,30		
ТОВ "Валеко"	32162049	361	4 000,00	4 000,00		
ТОВ "ІМК"	32771630	361	500,00	500,00		
УПСЗН Обухівське РДА	03193695	3771	2,80	2,80		
ФОП "Охримович Ю.П."	2675306633	631	3 168,00	3 168,00		
ФОП "Стопник"		361	24,68	24,68		
ФОП Гарті Роман Петрович	2558911397	631	46 395,00	46 395,00		
ФОП Сябро О.П.	3028606528	631	1 771,72	1 771,72		
Разом	X	X	712 463,27	712 463,27		

Продовження Додатку М

2. За кредиторською заборгованістю

Кредитор		Найменування субрахунку	Сума кредиторської заборгованості за даними бухгалтерського обліку (доходи майбутніх періодів)			Із загальної суми, вказаної в графі 4, зазначається заборгованість, за якою минув строк позовної давності (додаток: довідка до акта інвентаризації розрахунків про дебіторську і кредиторську заборгованість, щодо яких строк позовної давності минув)
найменування	ЄДРПОУ (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта)		всього	у тому числі		
				заборгованість, що підтверджена кредиторами	заборгованість, що не підтверджена кредиторами	
1	2	3	4	5	6	7
СПД Бутенко СМ	2830109930	361	941,00	941,00		
Губенко Н.В.		3771	2 655,15	2 655,15		
"ЗАТ Зв'язок"	04791116	631	173,79	173,79		
Кінцевий столяр		3771	2 385,75	2 385,75		
КОД УДППЗ "Укрпошти" ЦПЗ №6 осн.поточн	22919784	3771	25 802,57	25 802,57		
Колініченко Н.А.		6853	4 692,84	4 692,84		
Колініченко Юрій Сергійович		6853	138,12	138,12		
Обухів.міський район ВДВС ГТУЮ у Київ.обл.	34911011	3771	62,35	62,35		
ПАТ "Київоблгаз" Васильківська ФЕГГ ПАТ "Київоблгаз"	20578072	631	13 813,33	13 813,33		
поштовий збір за аліменти		6853	0,97	0,97		
Приватне Акціонерне товариство "ОТІС"	14357579	631	13 662,00	13 662,00		
ТОВ "Дезинфектор"	39001656	631	7 656,00	7 656,00		
Товариство з обмеженою відповідальністю "Протелеком"	38098571	631	400,00	400,00		
ФОП "Загородній Ю.М."	2436001830	361	298,16	298,16		
ФОП Алієва А.І.	3404611403	361	136,01	136,01		
Разом	X	X	72 818,04	72 818,04		

Голова комісії

головний бухгалтер

(посада)

(підпис)

Колінченко Юлія Валеріївна

(ініціали, прізвище)

Члени комісії

бухгалтер

(посада)

(підпис)

Данильчук Лідія Миколаївна

(ініціали, прізвище)

начальник котельні

(посада)

(підпис)

Токар Олексій Миколайович

(ініціали, прізвище)

головний інженер

(посада)

(підпис)

Острягін Дмитро Леонідович

(ініціали, прізвище)

Облікова політика щодо дебіторської заборгованості
Житлово-комунальної контори смт Козин

13. Дебіторська заборгованість

13.1. Дебіторську заборгованість визнавати активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

13.2. Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.

13.3. Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

13.4. Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

13.5. Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнт сумнівності встановлюється підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні періоди. Коефіцієнт сумнівності, як правило, зростає зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості. Величина резерву сумнівних боргів визначається як сума добутків поточної дебіторської заборгованості відповідної групи та коефіцієнта сумнівності відповідної групи.

13.6. Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

13.7. Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

13.8. Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

13.9. Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

13.10. Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються проценти, відображається в балансі за їхньою теперішньою вартістю.

Визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

13.1. Для боргових зобов'язань, які не мають фіксованої грошової суми до сплати, теперішню вартість визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.2. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.3. Визначення теперішньої вартості боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, залежить від умов погашення боргу.

13.4. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.5. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.6. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.7. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.8. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.9. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

13.10. Теперішню вартість боргових зобов'язань, які мають фіксовану грошову суму до сплати, визначають за допомогою дисконтування грошових потоків, які будуть отримані від сплати боргу.

Додаток П

Кореспондуючі рахунки з рахунком 37 «Розрахунки з різними дебіторами»

Рахунок 37 кореспондус	
За дебетом з кредитом рахунків	За кредитом з дебетом рахунків
1	2
10 «Основні засоби»	10 «Основні засоби»
11 «Інші необоротні матеріальні активи»	11 «Інші необоротні матеріальні активи»
14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	12 «Нематеріальні активи»
18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»
19 «Гудвіл»	15 «Капітальні інвестиції»
20 «Виробничі запаси»	18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»
21 «Поточні біологічні активи»	20 «Виробничі запаси»
22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	21 «Поточні біологічні активи»
23 «Виробництво»	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»
24 «Брак у виробництві»	23 «Виробництво»
25 «Напівфабрикати»	24 «Брак у виробництві»
26 «Готова продукція»	25 «Напівфабрикати»
27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»	26 «Готова продукція»
28 «Товари»	27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»
30 «Готівка»	28 «Товари»
31 «Рахунки в банках»	30 «Готівка»
33 «Інші кошти»	31 «Рахунки в банках»
36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	33 «Інші кошти»
39 «Витрати майбутніх періодів»	34 «Короткострокові векселі одержані»
48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	35 «Поточні фінансові інвестиції»
50 «Довгострокові позики»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
60 «Короткострокові позики»	39 «Витрати майбутніх періодів»
64 «Розрахунки за податками й платежами»	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
68 «Розрахунки за іншими операціями»	50 «Довгострокові позики»
69 «Доходи майбутніх періодів»	51 «Довгострокові векселі видані»
70 «Доходи від реалізації»	60 «Короткострокові позики»
71 «Інший операційний дохід»	61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»
73 «Інші фінансові доходи»	62 «Короткострокові векселі видані»

Продовження додатку П

1	2
74 «Інші доходи»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
	64 «Розрахунки за податками й платежами»
	65 «Розрахунки за страхуванням»
	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»
	67 «Розрахунки з учасниками»
	68 «Розрахунки за іншими операціями»
	80 «Матеріальні витрати»
	84 «Інші операційні витрати»
	91 «Загальновиробничі витрати»
	92 «Адміністративні витрати»
	93 «Витрати на збут»
	94 «Інші витрати операційної діяльності»
	99 «Надзвичайні витрати»

Джерело: згруповано за інформацією [19]

Додаток Р

Звіт про використання коштів з доданими виправдовуючими документами Житлово-комунальної контори смт Козин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
28 вересня 2015 року № 841
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 10 березня 2016 року № 350)

Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт
№ 48 від 01.09.2021 року

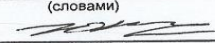
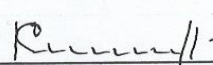
Найменування податкового
агента Житлово- комунальна контора с.м.т.Козин
Код за ЄДРПОУ
3 0 2 7 3 6 5 8
ВОДОПОСТАЧАН
Відділ НЯ Посада слюсар-сантехнік
Цех Професія

П. І. Б. Данильчук Микола Адамович
Податковий номер (або серія і номер паспорта*)
2 5 5 5 1 1 5 6 5 8

Призначення авансу

	Сума (грн,коп.)
Залишок попереднього авансу	
Перевитрата	0,53
Одержано (від кого, № та дата)	
1.	
2.	
3.	
Усього отримано	
Витрачено	599,80
Залишок	
Перевитрата	600,33

Дебет	Кредит	Сума (грн,коп.)
203	3721	499,83
6442	3721	99,97

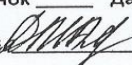
Звіт затверджено в сумі
П'ятсот дев'яносто дев'ять гривень 80 копійок
(словами)
Керівник
"01" 09 2021 року (підпис)
Звіт перевірено
599,80 грн
01.09.2021 року
Бухгалтер

Додаток 1 документів

Залишок унесений в сумі _____ грн,коп. за касовим ордером № _____ від _____ 20__ року
Перевитрата видана платіжним дорученням

"01" 09 2021 року Підпис _____ Перелік документів наведено на звороті.

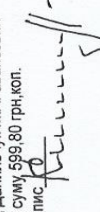
При неповерненні суми надміру витрачених коштів протягом звітного місяця, на який припадає граничний строк повернення:
Сума податку _____ (грн, коп.) = неповернута сума** _____ (грн, коп.) x ставка податку*** _____ : 100
Підпис особи, яка склала розрахунок _____ Дата складання розрахунку _____ 20__ року

З розрахунком ознайомлений: підпис Данильчук Микола Адамович дата _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

* Серія та номер паспорта для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

** Сума розраховується з урахуванням пункту 164.5 статті 164 розділу IV Податкового кодексу України.

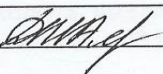
*** Ставка податку відповідно до пункту 167.1 статті 167 розділу IV Податкового кодексу України.

РОЗПІСКА. Прийнятий на перевірку від Данильчук М.А. авансовий звіт № 48 від 01.09.2021 року на суму 599,80 грн коп. Підпис Документів 1

Продовження Додатку Р

№ з/п	Дата документа	Кому, за що і на підставі якого документа заплачено	Сума (грн, коп.)	Дебет рахунка
1	01.09.2021	ТОВ "Вест Петрол Маркет" за "Бензин А-92" на підставі док. "чек" № 706432 від 01.09.2021	499,83	203
			99,97	6442
		Усього	599,80	

Підпис підзвітної особи

01.09 2021 року

ТОВ "ВЕСТ ПЕТРОЛ МАРКЕТ", А/О - НАГАЗИНОМ
 ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДПРИЄМСТВО
 ІПІВНІС 3000510345 ІІ 42663493
 ІПН 341991030755 ІПН 426634903185

ЧЕК № 706432

КАСІР: КУЛИК ВАЛІЗ ІВАНІВНА
 6144, ПАЛЬНЕ

4101 ГРНЗ - ПІДК 02-102

ПОВЕРЖЕННЯ ОПЛАТИ ПІДЛЕЖА

КОД УКТЗЕД: 2710124194

БЕНЗИН А92-ЕВРО5-Е5

29.99 + 29.00 АІП = 599,80-А

СУМА 599,80 ГРН

ПДВ 20% 29.00 99,97

АБО АБО ВІДНОВЛЕННЯ ТРАНЗАКЦІЇ

КАРТКА: 777777****4158

ПІВНІС О. Н.

БАЛАНС: 491,90 ГРН.

НАРАХОВАНО: 10,00 ГРН.

А-92: +1 000 БОНУСІВ

№... 706432 01.09.21 11:41 ІПН: 3000510345

ФІСКАЛЬНИЙ ЧЕК

49 01/09/21 11:41

РЕЗОНАНС

Претензія про сплату боргу Житлово-комунальної контори смт Козин

«Житлово-комунальна контора смт. Козин»
08711, вул. Партизанська 2, смт. Козин, Обухівський р-н, Київська обл.
р/р UA1338080500000
26002702699426 в АТ «Райффайзен Банк Аваль» МФО 380805
тел.факс (044) 594-60-21
код ЗКПО - 30273658

Директору
Товариство з обмеженою відповідальністю
«Здоровий дух»
03680, м.Київ, вул.Анрі Барбюса, буд.13-Б
Богдан О.М.

ПРЕТЕНЗІЯ
про сплату боргу

Між Житлово-комунальна контора смт.Козин та Товариство з обмеженою відповідальністю «Здоровий дух» 01.07.2016 р. було підписано договір № 01/07-16 про надання послуг питного водопостачання (надалі за текстом Договору).

Згідно даного Договору вами частково проводилась оплата за надані послуги. Однак, на сьогоднішній день сума заборгованості згідно вищевказаного Договору та Актів:

№ 232 від 29.12.2019 року на суму 987,20 грн

№ 157 від 29.07.2019 року на суму 592,32 грн

№ 7 від 31.01.2020 року на суму 666,36 грн

№ 21 від 28.02.2020 року на суму 789,76 грн

№ 43 від 28.03.2020 року на суму 752,74 грн

№ 76 від 27.04.2020 року на суму 654,02 грн

№ 116 від 26.06.2020 року на суму 752,74 грн

№ 233 від 30.11.2020 року на суму 641,68 грн

№ 8 від 30.01.2021 року на суму 444,24 грн

№ 25 від 27.02.2021 року на суму 678,70 грн

№ 46 від 29.03.2021 року на суму 863,80 грн

складає 7 823,56 грн (сім тисяч вісімсот двадцять три грн 56 коп).

Згідно Договору Житлово-комунальна контора смт.Козин має право отримувати плату за наданні послуги у розмірах і в терміни передбачені цим Договором.

Відповідно до п. 1.6 Договору оплата за Договором здійснюється в безготівковій формі не пізніше 14 числа місяця, що настає за розрахунковим.

Згідно п.3.3 Договору Виконавець має право нараховувати у разі несвочасного внесення Споживачем плати за надані послуги пеню у розмірі, встановленому законом.

Продовження Додатку С

Відповідно до розділу 5.5 Договору спори між Сторонами розв'язуються шляхом переговорів або у судовому порядку.

Згідно п.2 ст. 625 ЦК України боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора, зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором, або законом.

Згідно ст.629 ЦК України Договір є обов'язковим для виконання сторонами.

Відповідно до вищевикладеного вважаємо, що грошові зобов'язання за Договором Вами порушено, а тому просимо розглянути дану претензію та сплатити суму боргу в розмірі 7 823,56 (сім тисяч вісімсот двадцять три грн. 56 коп) на розрахунковий рахунок Житлово-комунальна контора смт.Козин в АТ «Райффайзен Банк Аваль» МФО 380805, р/р UA133808050000026002702699426, Код ЄДРПОУ 30273658.

В разі несплати Вами боргу ми також наполягатимемо на сплаті ТОВ «Здоровий дух» пені на користь Житлово-комунальна контора смт.Козин .

До претензії додається акт звірки взаєморозрахунків.

Договір надання послуг та акти надання послуг знаходяться у ТОВ «Здоровий дух», так як Ви є Стороною договору, та Вами був отриманий другий примірник даних документів.

Директор

Колінченко Ю.С.

Додаток Т

Фінансова звітність Житлово-комунальної контори смт Козин за 2019 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Дата(рік,місяць,число)

Коди		
2020	01	01
30273658		
3223155400		
150		
35.30		

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНА КОНТОРА С.М.Т.КОЗИН

за ЄДРПОУ

Територія КИЇВСЬКА

за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання Комунальне підприємство

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 26

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 08711, Київська обл., Обухівський район, селище міського типу Козин, ВУЛИЦЯ ПАРТИЗАНСЬКА, будинок 2

5946021

1.Баланс на 31 грудня 2019 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	7,3
накопичена амортизація	1002	(-)	(7,3)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0,8	0,8
Основні засоби :	1010	6 993,3	6 367,7
первісна вартість	1011	54 443,9	54 543,5
знос	1012	(47 450,6)	(48 175,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6 994,1	6 368,5
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	38,2	49,1
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	559,1	568,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	7,6	6,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	351,7	213,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 015,1	621,3
Витрати майбутніх періодів	1170	10,8	5,0
Інші оборотні активи	1190	272,8	175,7
Усього за розділом II	1195	2 255,3	1 639,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	9 249,4	8 007,6

Продовження Додатку Т

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Додатковий капітал	1410	9 720,5	9 381,6
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(1 069,4)	(1 796,0)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	8 651,1	7 585,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	279,1	111,4
розрахунками з бюджетом	1620	86,5	132,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	13,1	13,1
розрахунками зі страхування	1625	5,3	5,3
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	227,4	172,7
Усього за розділом III	1695	598,3	422,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	9 249,4	8 007,6

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
I	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 359,7	3 840,3	
Інші операційні доходи	2120	-	24,8	
Інші доходи	2240	6,9	2,1	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	5 366,6	3 867,2	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 105,8)	(4 999,5)	
Інші операційні витрати	2180	(993,3)	(655,6)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(6 099,1)	(5 655,1)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(732,5)	(1 787,9)	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(732,5)	(1 787,9)	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП КОЛІНЧЕНКО

ЮРІЙ

СЕРГІЙОВИЧ

ЕП Колінченко

Юлія Валеріївна

КОЛІНЧЕНКО ЮРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

КОЛІНЧЕНКО Юлія Валеріївна

(ініціали, прізвище)

Фінансова звітність Житлово-комунальної контори смт Козин за 2020 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНА КОНТОРА С.М.Т.КОЗИН

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2021	01	01
30273658		
3223155400		
150		
35.30		

Територія

КИЇВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання

Комунальне підприємство

Вид економічної діяльності

Постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря

Середня кількість працівників, осіб

26

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 08711, Київська обл., Обухівський район, селище міського типу Козин, вулиця ПАРТИЗАНСЬКА, будинок 2

5946021

1.Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	7,3	7,3
накопичена амортизація	1002	(7,3)	(7,3)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0,8	3,8
Основні засоби :	1010	6 367,7	5 740,6
первісна вартість	1011	54 543,5	54 547,8
знос	1012	(48 175,8)	(48 807,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6 368,5	5 744,4
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	49,1	64,1
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	568,1	705,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	6,2	0,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	213,7	209,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	621,3	540,0
Витрати майбутніх періодів	1170	5,0	5,0
Інші оборотні активи	1190	175,7	208,6
Усього за розділом II	1195	1 639,1	1 733,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	8 007,6	7 477,8

Продовження Додатку У

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Додатковий капітал	1410	9 381,6	8 994,3
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(1 796,0)	(2 358,5)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	7 585,6	6 635,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	111,4	328,0
розрахунками з бюджетом	1620	132,6	146,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	13,1	13,1
розрахунками зі страхування	1625	5,3	7,4
розрахунками з оплати праці	1630	-	145,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	172,7	214,7
Усього за розділом III	1695	422,0	842,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	8 007,6	7 477,8

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 265,9	5 359,7
Інші операційні доходи	2120	2 666,3	-
Інші доходи	2240	4,5	6,9
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	5 936,7	5 366,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 309,0)	(5 105,8)
Інші операційні витрати	2180	(1 173,3)	(993,3)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(6 482,3)	(6 099,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(545,6)	(732,5)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(545,6)	(732,5)

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП КОЛІНЧЕНКО

ЮРІЙ

СЕРГІЙОВИЧ

КОЛІНЧЕНКО ЮРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

ЕП Колінченко

Юлія Валеріївна

(ініціали, прізвище)

Колінченко Юлія Валеріївна

(ініціали, прізвище)

Додаток Ф

Фінансова звітність Житлово-комунальної контори смт Козин за 2021 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНА КОНТОРА С.М.Т.КОЗИН

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТГГ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2022	01	01
30273658		
UA32120070010077944		
150		
35.30		

Територія

КИЇВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання

Комунальне господарство

Вид економічної діяльності

Постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря

Середня кількість працівників, осіб

26

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 08711, Київська обл., Обухівський район, селище міського типу Козин, вулиця ПАРТИЗАНСЬКА, будинок 2

5946021

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

Актив	Форма № 1-м		Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду		
1	2	3	4		
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	-	-		
Первісна вартість	1001	7,3	7,3		
Накопичена амортизація	1002	(7,3)	(7,3)		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3,8	8,7		
Основні засоби :	1010	5 740,6	5 202,9		
первісна вартість	1011	54 547,8	54 547,8		
знос	1012	(48 807,2)	(49 344,9)		
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-		
Інші необоротні активи	1090	-	-		
Усього за розділом I	1095	5 744,4	5 211,6		
II. Оборотні активи					
Запаси :	1100	64,1	76,3		
у тому числі готова продукція	1103	-	-		
Поточні біологічні активи	1110	-	-		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	705,8	716,6		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,2	17,6		
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	209,7	258,0		
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-		
Гроші та їх еквіваленти	1165	540,0	589,9		
Витрати майбутніх періодів	1170	5,0	5,0		
Інші оборотні активи	1190	208,6	380,4		
Усього за розділом II	1195	1 733,4	2 043,8		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття					
Баланс	1200	-	-		
	1300	7 477,8	7 255,4		

Продовження Додатку Ф

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Додатковий капітал	1410	8 994,3	8 640,0
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 358,5)	(2 429,0)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	6 635,8	6 211,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	328,0	574,3
розрахунками з бюджетом	1620	146,8	96,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	13,1	13,1
розрахунками зі страхування	1625	7,4	7,7
розрахунками з оплати праці	1630	145,1	0,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	214,7	365,5
Усього за розділом III	1695	842,0	1 044,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	7 477,8	7 255,4

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м За звітний період	Код за ДКУД За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 534,1	3 265,9
Інші операційні доходи	2120	3 549,6	2 666,3
Інші доходи	2240	0,4	4,5
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	7 084,1	5 936,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 085,9)	(5 309,0)
Інші операційні витрати	2180	(1 068,7)	(1 173,3)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(7 154,6)	(6 482,3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(70,5)	(545,6)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(70,5)	(545,6)

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП КОЛІНЧЕНКО
ЮРІЙ
СЕРГІЙОВИЧ

КОЛІНЧЕНКО ЮРІЙ СЕРГІЙОВИЧ
(ініціали, прізвище)

ЕП Колінченко
Юлія Валеріївна

Колінченко Юлія Валеріївна
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

**ПЛАТФОРМА
«ОБЛІК, ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ,
АНАЛІЗ ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ В
УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
УКРАЇНИ»**

(20 травня – 04 червня 2022 р.)

Відповідальний за випуск:

завідувач кафедри податкового

менеджменту та фінансового моніторингу

д.е.н., професор Ловінська Л.Г.

Куцопатра Богдана Сергіївна	47
Економічна сутність власного капіталу та його склад.....	
Литвинчук Поліна Олегівна	
Резерви страхових компаній: особливості формування та обліку.....	49
Музика Іванна Петрівна	
Оцінка наслідків російсько-української війни: обліковий аспект.....	52
Пелих Анастасія Олександрівна	
Статистичний аналіз дебіторської заборгованості житлово-комунального господарства.....	55
Петрова Вікторія	
Особливості складання статистичної і податкової звітності установами державного сектору.	58
Піроожик Олена Олександрівна	
Навчання персоналу коштом роботодавця: облік та оподаткування.....	60
Післегіна Тетяна Сергіївна	
Аналіз дебіторської заборгованості та її вплив на оборотний капітал підприємства.....	63
Романюк Вероніка Василівна	
Податкові механізми реалізації політики збалансованого розвитку в Україні.....	65
Сигидиненко Денис Вікторович	
Сучасні підходи оптимізації податків в контексті збільшення доходів.....	68
Тютюнник Данило Сергійович	
Зниження фінансового навантаження на клієнтів банків та фінансових установ у період воєнного стану.....	71
Юрченко Катерина	
Звітність установ державного сектору.....	74

Пелух А. О.,

«Статистика і економіка», 3 курс

ДНУТ «Київський національний економічний

університет імені Володимира Гетьмана»

Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри податкового менеджменту

та фінансового менеджменту Абісєнова О. К.,

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Діяльність управління житлово-комунального господарства здійснюється в умовах низької договірної дисципліни, що призводить до значних розмірів сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості. При цьому певна частина споживачів незадоволена наявною невідповідністю між розміром тарифів і якістю наданих послуг. Дослідження статистичних показників структури та динаміки наявної дебіторської заборгованості в регіональному аспекті дозволить виявити регіони з порушеннями чи без них, а також позитивні чи негативні тенденції зміни платіжної дисципліни споживачами житлово-комунальних послуг. Відсутність ефективних методичних підходів до управління заборгованістю за житлово-комунальні послуги зумовлюють необхідність розробки методичного забезпечення статистичного аналізу дебіторської заборгованості житлово-комунальних послуг, що сприятиме підвищенню ліквідності та платоспроможності підприємств галузі.

Дебіторська заборгованість, яка викликає сумніви, повинна бути розкрита. Для того, щоб дебіторська заборгованість була прозорою, необхідно більш детально розкривати звіти, відображаючи у рядках звітності суму дебіторської заборгованості за податками та видами дебіторської заборгованості та іншу інформацію щодо дебіторської заборгованості та управління нею, оскільки є заборгованість, яка є негативною.

Причинами виникнення сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості пов'язані з особливостями роботи відділу житлово-комунального господарства, які впливають на характер соціально-економічних відносин у галузі є:

- безперервність процесу надання та споживання послуг;
- соціальна спрямованість (значущість) послуг;
- відсутність альтернативи наданням послугам;
- нерозривність процесу надання та споживання послуг;
- залежність виробничих і споживчих послуг;
- соціальна реакція на результати постачальників послуг;
- виробничий характер формування цін і тарифів на послуги;
- нематеріальний характер послуг, що надаються (невідчутність, неможливість накопичення та перепродажу) [2].

До основних характеристик підприємств житлово-комунального господарства, які безпосередньо впливають на управління дебіторською заборгованістю, належать:

- відсутність альтернатив часткового надання послуг споживачам, що безпосередньо вплинуло б на зниження доходів підприємств житлово-комунального господарства;
- неможливість перепродажу послуг, відсутність чіткого контролю за якістю наданих послуг та ціною, що призводить до незадоволеності соціальними потребами населення, відсутність знижок для сумлінних платників житлово-комунальних послуг.

Рівень оплати послуг населенням, рівень відшкодування витрат на виробництво послуг, середня вартість послуг забезпечує безбиткову роботу підприємств житлово-комунального господарства. Тобто наявність чи відсутність дебіторської заборгованості суттєво визначає подальший вектор роботи зі споживачами щодо стимулювання своєчасної сплати боргів.

Причинами виникнення дебіторської заборгованості в житловому секторі слугують ряд факторів, серед яких нинішня значна заборгованість в Україні з виплати заробітної плати та інших грошових виплат населенню. У цій ситуації люди фізично не в змозі платити непомірні ціни за електроенергію, житлово-комунальні послуги. Проте, тарифи на житлово-комунальні послуги мають бути економічно обґрунтованими, оскільки як низькі, так і високі ціни та тарифи на послуги призводять до дестабілізації роботи житлово-комунального господарства. У першому випадку відбувається старіння основних фондів і неможливість технологічного оновлення галузі, що збільшує втрати енергетичних, водних та інших ресурсів і, відповідно, створює умови для збільшення вартості робіт і послуг. Тому для вирішення проблем галузі необхідно залучати додаткові фінансові та матеріальні ресурси. Разом з тим, збитковість підприємств житлово-комунального господарства, відсутність джерел фінансування витрат на оновлення його матеріально-технічної бази не дають можливості залучати інвестиції в галузь, впроваджувати сучасні технології виробництва, а також отримувати кредити.

Для ефективного управління дебіторською заборгованістю кожне підприємство має формувати набір аналітичних показників, керуючись власними інформаційними потребами. Як правило, при аналізі дебіторської заборгованості аналітики підприємств в Україні розраховують такі показники:

- сума простроченої дебіторської заборгованості;
- своєчасність виплат;
- фактична оборотність (загальна та в контексті кожного клієнта);
- динаміка погашення;
- середній термін відстрочення платежів;
- середній термін погашення відстрочки;
- динаміка оборотних коштів тощо [4].

Розрахунок цих показників дає можливість контролювати рух поточних коштів і підтримувати мінімально необхідний рівень готівки. Часто керівники підприємств не можуть отримати необхідну інформацію про строк погашення дебіторської заборгованості, оскільки наявні інформаційні системи не можуть забезпечити формування звіту. Крім суми та термінів виникнення дебіторської заборгованості, необхідно контролювати порядок платежів, надходжень за кожною групою послуг та за кожним боржником, виникнення критичного рівня заборгованості по ній. Контроль сумнівної та безнадійної заборгованості має здійснюватися за кожним споживачем, який своєчасно не розраховувався за отримані житлово-комунальні послуги.

Методи статистичного аналізу дебіторської заборгованості дозволяють встановити закономірності стану та розвитку управління житлово-комунального господарства. Для комплексного статистичного аналізу дебіторської заборгованості за житлово-комунальні послуги важливо виконувати наступні етапи дослідження:

- а) аналіз структури дебіторської заборгованості;
- б) аналіз динаміки дебіторської заборгованості за комунальні послуги;

в) аналіз ефективності реструктуризації дебіторської заборгованості (забезпечує розрахунок збільшення кількості договорів про реструктуризацію заборгованості та оцінку в динаміці погашення цієї дебіторської заборгованості).

Для більш ефективного управління дебіторською заборгованістю слід не забувати й про якісні методи збору та аналізу даних. Слід активно використовувати евристичні прийоми аналізу, які сприятимуть прискоренню погашення дебіторської заборгованості з отриманням відповідної звітності про якість наданих послуг. За результатами аналітичного дослідження, важливо вживати відповідні заходи щодо погашення заборгованості за житлово-комунальні послуги, серед яких відправка повторної квитанції, SMS, дзвінок клієнту, або безпосередньо виїзд представника житлово-комунального підприємства на об'єкт обслуговування та з'ясування причин наявної дебіторської заборгованості.

Література:

1. Ганусич В.О., Гурська І.В. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти. Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. 2017. Вип. 1(1). С. 441–445.
2. Лук'янов В.І. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку житлово-комунального господарства регіонів України. Проблеми економіки. 2017. Вип.4 С. 206- 211
3. Рудаченко О.О. Дебіторська заборгованість як одна із загроз кризового стану підприємств житлово-комунального господарства. *Бізнес-адміністрування в умовах турбулентної економіки: матеріали II міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції*. Х., 2016. С. 114–116.
4. Сатур В.С. Розробка пропозицій щодо удосконалення ведення обліку дебіторської заборгованості. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal / Soc_gum/Vzhdu_econ/2018_2/35.pdf. (дата звернення: 11.05.2022).
5. Топоркова О.В., Євлан Т.О. Управління дебіторською заборгованістю як один з інструментів фінансової політики підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2018. Вип. 1(7). С. 84–88.